VERICA TRSTENJAK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2011. június 29.[1]

C-162/10. sz. ügy

Phonographic Performance (Ireland) Ltd
kontra
Írország és társai

(A High Court [Commercial Division] [Írország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Szerzői és szomszédos jogok — 92/100/EGK és 2006/115/EK irányelvek — Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók jogai — A 8. cikk (2) bekezdése — Nyilvánossághoz közvetítés — Hangfelvételek közvetett nyilvánossághoz közvetítése a szállodai szobákban elhelyezett rádió- és televíziókészülékeken keresztül vehető műsorok keretében — A szállodai szobákban lejátszóberendezések és hangfelvételek rendelkezésre bocsátásával megvalósuló nyilvánossághoz közvetítés — Felhasználó — Méltányos díjazás — A 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja — A jogok korlátozása — Magáncélú felhasználás”

Tartalomjegyzék

I – Bevezetés 3

II – Az alkalmazandó jog 4

A – A nemzetközi jog 4

1. A Római Egyezmény 4

2. A WPPT 5

B – Az uniós jog 7

1. A 92/100 irányelv 7

2. A 2006/115 irányelv 8

3. A 2001/29 irányelv 10

C – A nemzeti jog 12

1 — Eredeti nyelv: német; az eljárás nyelve: angol.

III – A tényállás 13

IV – A nemzeti bíróságok előtti eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések 13

V – A Bíróság előtti eljárás 14

VI – Előzetes észrevételek 14

VII – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésről 15

A – A felek lényeges érvei 15

B – A jogkérdésről 18

1. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezéséről 18

2. A 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmezéséről 19

a) Az uniós jog önálló fogalmai 19

b) A nemzetközi jogi és az uniós jogi környezet 20

c) A nyilvánossághoz közvetítés fogalmáról 20

i) A közvetítés fogalmáról 21

ii) A nyilvánosság fogalmáról 22

iii) Következtetés 25

d) A felhasználó fogalmáról 25

e) Az egyszeri méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettségről 25

i) A „vagy” és az „egyszeri” szavak jelentéséről 26

ii) A további fizetés méltányosságáról 27

iii) A tagállamok mérlegelési jogköréről 27

iv) A műsorszolgáltatási díj hatásairól 29

v) Következtetés 29

3. Következtetés 29

VIII – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésről 29

A – A felek lényeges érvei 29

B – A jogkérdésről 30

IX – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésről 31

A – A felek lényeges érvei 31

B – A jogkérdésről 32

1. A közvetítés fogalmáról 32

2. A nyilvánosság fogalmáról 33

3. A felhasználó fogalmáról 34

4. Következtetés 34

X – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésről 34

A – A felek lényeges érvei 34

B – A jogkérdésről 34

XI – Végkövetkeztetések 34

I – Bevezetés

1. Ahogyan a könyvnyomtatás Gutenberg általi feltalálása végül az írásos művek szerzői jogi védelméhez vezetett, úgy a fonográf Edison általi feltalálása nem csupán a zenei művek szerzői jogi védelmének gazdasági jelentőségét erősítette meg, hanem előkészítette a talajt az előadóművészekre és a hangfelvétel-előállítókra vonatkozó szomszédos jogok számára is. A hangfelvétel felhasználása nem csupán a szerzőnek a lejátszott szerzői jogi műhöz fűződő jogát érinti, hanem az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók szomszédos jogait is.

2. A High Court of Ireland (a továbbiakban: kérdést előterjesztő bíróság) jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelme a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv[2], illetve a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (kodifikált változat)[3] 8. cikkének (2) bekezdése szerint a kereskedelmi célból már nyilvánosságra hozott hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítése esetén fizetendő méltányos díjhoz való jogot érinti.

3. A kérdést előterjesztő bíróság elsősorban arra keresi a választ, hogy akkor is keletkezik-e ilyen jog, ha a szállodaüzemeltető televízió- illetve rádiókészülékeket biztosít a szállodai szobákban, és azokhoz megfelelő sugárzott jelet továbbít. Az e kérdésre adandó válasz attól függ, hogy az üzemeltető ilyen esetben a nyilvánossághoz közvetíti-e a rádió- és televízióműsorokban felhasznált hangfelvételt.

4. Másodszor a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy abban az esetben is a nyilvánossághoz közvetíti-e az üzemeltető a hangfelvételt, ha nem rádió- és televíziókészüléket, hanem lejátszóberendezést bocsát rendelkezésre a szobában a megfelelő hangfelvétellel együtt.

2 — HL L 346., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 120. o.

3 — HL L 376., 28. o.

5. Harmadszor a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megállapítani, hogy az a tagállam, amely ilyen esetekben nem biztosítja a méltányos díjazáshoz való jogot, hivatkozhat-e a 92/100, illetve a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti kivételre, amely alapján a tagállamok magáncélú felhasználás esetén korlátozhatják a méltányos díjazáshoz való jogot.

6. E kérdések szoros tartalmi összefüggésben állnak az SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítélettel [4]. Az említett ítéletben a Bíróság először is megállapította, hogy a szállodaüzemeltető által a szállodai szobákban elhelyezett televíziókészülékek segítségével történő adásjel-közvetítés – függetlenül az alkalmazott jelátviteli módszertől – az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [5] 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz való közvetítésnek minősül. Megállapította továbbá, hogy a szállodai szobák magánjellege nem zárja ki a közvetítés nyilvános jellegét. A jelen ügyben különösen az a kérdés merül fel, hogy a szerzői jogilag védett művek 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítése vonatkozásában kialakult ezen ítélkezési gyakorlat alkalmazható-e a 92/100, illetve a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmára, amely az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók szomszédos jogaira vonatkozik.

7. A jelen ügy ezenfelül szoros összefüggésben áll a C-135/10. sz. SCF-üggyel, amelyben a jelen indítvány ismertetésével egy napon ismertetem az indítványomat. Az SCF-ügyben különösen az a kérdés merül fel, hogy a rendelőjében elhelyezett rádiókészüléken a betegei számára rádióműsort hallhatóvá tevő fogorvosnak a 92/100, illetve a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti méltányos díjat kell-e fizetnie azért, mert a rádióműsorban felhasznált hangfelvételeket közvetett módon a nyilvánossághoz közvetíti.

II – Az alkalmazandó jog

A – *A nemzetközi jog*

1. A Római Egyezmény

8. Az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961. október 26-i Római Egyezmény (a továbbiakban: Római Egyezmény) [6] 12. cikke értelmében:

„Ha valamely kereskedelmi célokra kiadott hangfelvételt vagy arról készült másolatot közvetlen módon sugárzásra vagy nyilvánossághoz közvetítésre használnak fel, a felhasználó egyszeri, méltányos díjazást köteles fizetni az előadóknak, vagy a hangfelvételek előállítóinak, vagy mindkét félnek. E felek közötti megállapodás hiányában a nemzeti jog határozhatja meg e díjazás megosztásának feltételeit.”

9. A Római Egyezmény 15. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében:

„(1) Nemzeti jogában bármely Szerződő Állam kivételeket engedhet az ezzel az Egyezménnyel biztosított védelemhez képest, a következő esetekben:

a) magáncélú felhasználás;”.

4 — A C-306/05. sz., SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben 2006. december 7-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-11519. o.).

5 — HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.

6 — A *Bundesgesetzblatt* (1965 II., 1245. o.) szerint.

10. A Római Egyezmény 16. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében:

„(1) Amikor valamely állam részese lesz ennek az Egyezménynek, vállalja az abból eredő valamennyi kötelezettséget, és élvezi annak minden előnyét. Mindazonáltal bármely állam bármikor nyilatkozhat úgy az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkáránál letétbe helyezett értesítéssel, hogy

a) a 12. cikk vonatkozásában:

i. nem fogja alkalmazni annak a cikknek a rendelkezéseit;

ii. bizonyos felhasználásokra nézve nem fogja alkalmazni annak a cikknek a rendelkezéseit;

iii. olyan hangfelvételek vonatkozásában, amelyeknek az előállítója nem egy másik Szerződő Állam állampolgára, nem fogja alkalmazni azt a cikket;

iv. olyan hangfelvételek tekintetében, amelyeknek előállítója egy másik Szerződő Állam állampolgára, korlátozni fogja az abban a cikkben előirányzott védelmet olyan mértékben és olyan időtartamra, ahogyan az utóbbi állam biztosít védelmet olyan hangfelvételekre nézve, amelyeket a nyilatkozó állam állampolgára rögzített először; mindamellett az a körülmény, hogy az a Szerződő Állam, amelynek az előállító állampolgára, nem ugyanazon kedvezményezett vagy kedvezményezettek részére biztosítja a védelmet, mint a nyilatkozó ország, nem tekintendő a védelem mértékében fennálló eltérésnek;

[…]”.

11. Az Ír Köztársaság a Római Egyezmény vonatkozásában szerződő fél, mindazonáltal a 16. cikk (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontja szerinti nyilatkozatot tett.

12. Az Unió a Római Egyezmény vonatkozásában nem szerződő fél. Ahhoz csak államok csatlakozhatnak.

2. A WPPT

13. A Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) előadásokról és hangfelvételekről szóló, 1996. szeptember 20-án elfogadott szerződése[7] (a továbbiakban: WPPT) a Római Egyezményen túlmutató szomszédos jogokra vonatkozó nemzetközi jogi szabályokat tartalmaz.

14. A WPPT 1. cikke értelmében:

„Más egyezményekhez való viszony

(1) E Szerződés nem csorbítja a Szerződő Felek egymással szemben az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961. október 26-án Rómában létrejött nemzetközi egyezmény (a továbbiakban: Római Egyezmény) alapján fennálló kötelezettségeit.

(2) Az e Szerződés alapján biztosított védelem nem érinti, és nem befolyásolja az irodalmi és művészeti alkotásokhoz fűződő szerzői jogi védelmet. Következésképpen e Szerződés egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az az említett védelmet csorbítaná.

7 — Lásd a WIPO Szerzői Jogi Szerződésének, valamint a WIPO Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződésének az Európai Közösség nevében történő jóváhagyásáról szóló, 2000. március 16-i 2000/278/EK tanácsi határozatot – a WIPO Szerzői Jogi Szerződése (WCT) – a WIPO Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződése (WPPT), HL L 89, 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 208. o.

(3) E Szerződés nem függ össze más szerződésekkel, és nem csorbítja a más szerződések hatálya alá tartozó jogokat és kötelezettségeket.”

15. A WPPT fogalommeghatározásokat tartalmazó 2. cikkének f) és g) pontja a következőképpen rendelkezik:

„E Szerződés alkalmazásában:

f) a »sugárzás« hangoknak vagy képeknek és hangoknak, vagy azok megjelenítésének a nyilvánosság általi vétel céljából történő vezeték nélküli átvitelét jelenti;

g) előadás vagy hangfelvétel »nyilvánossághoz közvetítése« az előadás hangjainak vagy hangfelvételen rögzített hangoknak, illetve azok megjelenítéseinek a nyilvánosság számára, a sugárzás kivételével, bármilyen eszközzel történő átvitelét jelenti. A 15. cikk alkalmazásában »nyilvánossághoz közvetítés« a hangfelvételen rögzített hangoknak, illetve azok megjelenítéseinek a nyilvánosság számára való hallhatóvá tétele is.”

16. A WPPT II. fejezete az előadóművészek jogait, III. fejezete pedig a hangfelvétel-előállítók jogait tartalmazza. A WPPT IV. fejezete tartalmazza az előadóművészekre és a hangfelvétel-előállítókra vonatkozó közös szabályokat. A WPPT e fejezetben található 15. cikke a sugárzásért és a nyilvánossághoz közvetítésért járó díjigényt szabályozza, és a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók egyszeri megfelelő díjazásra tarthatnak igényt a kereskedelmi célból kiadott hangfelvételek közvetlen vagy közvetett, sugárzás vagy a nyilvánossághoz való bármilyen közvetítés útján történő felhasználásáért.

(2) A Szerződő Felek nemzeti jogszabályaikban úgy rendelkezhetnek, hogy az egyszeri megfelelő díjazásra való igényt az előadóművész vagy a hangfelvétel előállítója, vagy mindkettő érvényesítheti a felhasználóval szemben. A Szerződő Felek nemzeti jogszabályokat fogadhatnak el, amelyek, az előadóművész és a hangfelvétel előállítója közötti megállapodás hiányában, meghatározzák a díjnak az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti felosztására vonatkozó feltételeket.

(3) Bármely Szerződő Fél a WIPO főigazgatójánál letétbe helyezett nyilatkozatban kijelentheti, hogy az (1) bekezdés rendelkezéseit csak bizonyos felhasználások tekintetében alkalmazza, illetőleg más módon korlátozza azok alkalmazását, vagy egyáltalán nem alkalmazza azokat a rendelkezéseket.

(4) E cikk alkalmazásában a vezeték útján vagy vezeték nélkül oly módon a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett hangfelvételek, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg, úgy tekintendők, mint amelyeket kereskedelmi célból adtak ki.”

17. A WPPT „Korlátozások és kivételek” címet viselő 16. cikke értelmében:

„(1) A Szerződő Felek nemzeti jogszabályaikban ugyanolyan jellegű korlátozásokat és kivételeket írhatnak elő az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók védelme tekintetében, mint amilyeneket az irodalmi és művészeti alkotásokhoz fűződő szerzői jog védelmével kapcsolatban is előírnak.

(2) Az e Szerződésben biztosított jogokra vonatkozó korlátozásokat vagy kivételeket a Szerződő Felek olyan különleges esetekre szűkítik, amelyek nem sérelmesek az előadás, illetve a hangfelvétel rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják az előadóművészek vagy a hangfelvétel-előállítók jogos érdekeit.”

18. Az Ír Köztársaság és az Unió a WPPT vonatkozásában szerződő fél. Sem az Ír Köztársaság, sem az Unió nem tett nyilatkozatot a WPPT 15. cikkének (3) bekezdése szerinti tartalommal.

B – *Az uniós jog*[8]

1. A 92/100 irányelv

19. A 92/100 irányelv (5), (7)–(10), (15)–(17) és (20) preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(5) mivel a szerzői jogi művek és a szomszédos jogi teljesítmények számára a bérbeadás és haszonkölcsönbe adás joga által biztosított megfelelő védelem, illetve a szomszédos jogi teljesítmények számára a rögzítés, a többszörözés, a sugárzás és a nyilvánossághoz való közvetítés joga által biztosított megfelelő védelem alapvető jelentőségű a Közösség gazdasági és kulturális fejlődése szempontjából;

[…]

(7) mivel a szerzők és előadóművészek alkotó- és művészi tevékenysége megkívánja, hogy további alkotó- és művészi tevékenységük biztosítása érdekében megfelelő jövedelmük legyen; mivel a hangfelvételek és filmek előállításához szükséges ráfordítások különösen jelentősek és kockázatosak; mivel e jövedelem és a ráfordítás megtérülésének lehetősége csak akkor biztosítható hatékonyan, ha a jogosultak megfelelő jogi védelemben részesülnek;

(8) mivel ezen alkotó-, művészi és vállalkozói tevékenységeket túlnyomóan önálló vállalkozói tevékenységként végzik, és mivel e tevékenységek folytatását a Közösségen belüli harmonizált jogi védelemmel meg kell könnyíteni;

(9) mivel amennyiben e tevékenységek elsősorban szolgáltatást valósítanak meg, teljesítésüket egy közösségi szinten harmonizált jogi keret megteremtésével szintén meg kell könnyíteni;

(10) mivel a tagállamok jogszabályait úgy kell egymáshoz közelíteni, hogy az ne legyen ellentétes olyan nemzetközi egyezményekkel, amelyeken számos tagállam szerzői és szomszédos joga alapul;

[…]

(15) mivel szükséges olyan szabályozás bevezetése, amely a szerzőknek és előadóművészeknek elidegeníthetetlen jogot biztosít a méltányos díjazásra, miközben meg kell adni számukra a lehetőséget, hogy e jog érvényesítésével az őket képviselő közös jogkezelő szervezeteket bízzák meg;

(16) mivel a méltányos díj egy összegben vagy részletekben, a szerződés megkötésekor vagy azt követően bármikor kifizethető;

(17) mivel a méltányos díjazásnak figyelembe kell vennie a film, illetve hangfelvétel előállításában a szerzők, illetve előadóművészek hozzájárulásának mértékét;

[…]

(20) mivel a tagállamok a szomszédos jogok jogosultjainak az ezen irányelv 8. cikke által előírtnál szélesebb körű védelmet is nyújthatnak;”

8 — Az EUSZ-ben és az EUMSZ-ben alkalmazott megjelölésekhez kapcsolódva az „uniós jog” fogalmát a közösségi jogra és az uniós jogra vonatkozó átfogó fogalomként használom. Amennyiben a következőkben egyes elsődleges jogi rendelkezésekről van szó, az időbeli hatálynak megfelelő rendelkezéseket tüntetem fel.

20. A 92/100 irányelv 8. cikkének címe „A nyilvánossághoz történő közvetítés és sugárzás”. E cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják az előadóművészek számára a kizárólagos jogot előadásaik vezeték nélküli sugárzásának és nyilvánossághoz történő közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, kivéve ha az előadás már maga is sugárzott előadás, vagy rögzített felvételen alapul.

(2) A tagállamok biztosítják azt a jogot, amelynek célja, hogy a felhasználó egy egyszeri méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosszák. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a tagállamok meghatározhatják a feltételeket, amelyek alapján közöttük a díj felosztásra kerül.

(3) A tagállamok a műsorsugárzó szervezetek számára kizárólagos jogot biztosítanak sugárzott műsoraik vezeték nélküli sugárzásának, illetve nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, amennyiben e közvetítés olyan helyiségben történik, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a nyilvánosság számára.”

21. A 92/100 irányelv 10. cikke így szól:

„A jogok korlátozása

(1) A tagállamok a következő esetekben korlátozhatják a II. fejezetben foglalt jogokat:

a) magáncélú felhasználás esetén;

[…]

(2) Az (1) bekezdés sérelme nélkül, bármely tagállam bevezethet olyan korlátozásokat az előadóművészek, hangfelvétel-előállítók, műsorsugárzó szervezetek és a filmek első rögzítésének előállítói védelme tekintetében, mint amelyekről az irodalmi és művészeti alkotások szerzői jogi védelme tekintetében már rendelkezett. Kényszerengedély azonban csak a Római Egyezmény rendelkezéseivel összeegyeztethető mértékben írható elő.

(3) Az (1) bekezdés a) pontja nem érinti a magáncélú felhasználással kapcsolatos többszörözés díjazására vonatkozó jelenlegi és jövőbeni jogi szabályozást.”

2. A 2006/115 irányelv

22. A 92/100 irányelvet a 2006/115 irányelv foglalta egységes szerkezetbe. A 2006/115 irányelv (3), (5)–(7), (12), (13) és (16) preambulumbekezdése értelmében:

„(3) A szerzői művek és a szomszédos jogi teljesítmények számára a bérleti jog és haszonkölcsönzési jog által biztosított megfelelő védelem, illetve a szomszédos jogi teljesítmények számára a rögzítés, a terjesztés, a sugárzás és a nyilvánossághoz közvetítés joga által biztosított megfelelő védelem alapvető jelentőségű a Közösség gazdasági és kulturális fejlődése szempontjából.

[…]

(5) A szerzők és előadóművészek alkotó és művészi tevékenysége megkívánja, hogy további alkotó és művészi tevékenységük biztosítása érdekében megfelelő jövedelmük legyen; a hangfelvételek és filmek előállításához szükséges ráfordítások különösen jelentősek és kockázatosak. E jövedelem és a ráfordítás megtérülésének lehetősége csak akkor biztosítható hatékonyan, ha a jogosultak megfelelő jogi védelemben részesülnek.

(6) Ezen alkotó, művészi és vállalkozói tevékenységeket túlnyomóan önálló vállalkozói tevékenységként végzik. E tevékenységek folytatását a Közösségen belüli harmonizált jogi védelemmel meg kell könnyíteni. Amennyiben e tevékenységek elsősorban szolgáltatást valósítanak meg, teljesítésüket egy közösségi szinten harmonizált jogi kerettel szintén meg kell könnyíteni.

(7) A tagállamok jogszabályait úgy kell egymáshoz közelíteni, hogy az ne legyen ellentétes olyan nemzetközi egyezményekkel, amelyeken számos tagállam szerzői és szomszédos joga alapul.

[…]

(12) Szükséges olyan szabályozás bevezetése, amely a szerzőknek és előadóművészeknek elidegeníthetetlen jogot biztosít a méltányos díjazásra, miközben meg kell adni számukra a lehetőséget, hogy e jog érvényesítésével az őket képviselő közös jogkezelő szervezeteket bízzák meg.

(13) A méltányos díj egy összegben vagy részletekben, a szerződés megkötésekor vagy azt követően bármikor kifizethető. Ennek figyelembe kell vennie a film, illetve hangfelvétel előállításában a szerzők, illetve előadóművészek hozzájárulásának mértékét.

[…]

(16) A tagállamok számára lehetőséget kell biztosítani, hogy a szomszédos jogok jogosultjainak az ezen irányelvben előírtnál szélesebb körű védelmet nyújtsanak a műsorsugárzás és a nyilvánossághoz közvetítés tekintetében.”

23. A szerzői jogokkal szomszédos jogokkal az irányelv II. fejezete foglalkozik. Az irányelv nyilvánossághoz történő közvetítést és sugárzást szabályozó 8. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják az előadóművészek számára a kizárólagos jogot előadásaik vezeték nélküli sugárzásának és nyilvánossághoz történő közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, kivéve ha az előadás már maga is sugárzott előadás, vagy rögzített felvételen alapul.

(2) A tagállamok biztosítják azt a jogot, amelynek célja, hogy a felhasználó egy egyszeri méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosszák. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a tagállamok meghatározhatják a feltételeket, amelyek alapján közöttük a díj felosztásra kerül.

(3) A tagállamok a műsorsugárzó szervezetek számára kizárólagos jogot biztosítanak sugárzott műsoraik vezeték nélküli sugárzásának, illetve nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, amennyiben e közvetítés olyan helyiségben történik, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a nyilvánosság számára.”

24. Az irányelv 10. cikke „A jogok korlátozása” címet viseli, és a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a következő esetekben korlátozhatják az e fejezetben foglalt jogokat:

a) magáncélú felhasználás esetén;

[…]

(2) Az (1) bekezdés sérelme nélkül, bármely tagállam bevezethet olyan korlátozásokat az előadóművészek, hangfelvételek-előállítók, műsorsugárzó szervezetek és a filmek első rögzítésének előállítói védelme tekintetében, mint amelyekről az irodalmi és művészeti alkotások szerzői jogi védelme tekintetében már rendelkezett.

Kényszerengedély azonban csak a Római Egyezmény rendelkezéseivel összeegyeztethető mértékben írható elő.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett korlátozások kizárólag olyan különleges esetekben alkalmazhatók, amelyek nem sérelmesek a mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.”

25. Az irányelv 14. cikke a „Hatályon kívül helyezés” címet viseli, és a következőképpen rendelkezik:

„A 92/100/EGK irányelv hatályát veszti, az irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó, az I. melléklet B. részében meghatározott határidőkkel kapcsolatos tagállami kötelezettségek sérelme nélkül.

A hatályon kívül helyezett irányelvre való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni, a II. mellékletben szereplő megfelelési táblázattal összhangban.”

3. A 2001/29 irányelv

26. A 2001/29 irányelv (9)–(12), (15), (23), (24) és (27) preambulumbekezdése alapján:

„(9) A szerzői jog és szomszédos jogok harmonizációjának a magas szintű védelemből kell kiindulnia, tekintve hogy ezek a jogok elengedhetetlenek a szellemi alkotáshoz. Az általuk nyújtott védelem hozzájárul az alkotó tevékenység fenntartásához és fejlődéséhez a szerzők, az előadóművészek, az előállítók és a fogyasztók, valamint a kultúra, az ipar és a nagyközönség érdekében. A szellemi tulajdon ennek megfelelően a tulajdon részeként nyert elismerést.

(10) Ahhoz, hogy a szerzők és előadóművészek a jövőben is alkotó és művészi tevékenységet folytathassanak, műveik felhasználásáért megfelelő díjazásban kell, hogy részesüljenek ugyanúgy, mint a producerek annak érdekében, hogy a művek pénzügyi hátterét biztosítani tudják. Az olyan termékek előállítása, mint a hangfelvételek, a filmek vagy a multimédia-termékek, illetve az olyan szolgáltatások nyújtása, mint a lehívásra történő hozzáférhetővé tétel, jelentős befektetést igényelnek. A megfelelő díjazás biztosításához, illetve a befektetés kielégítő mértékű megtérüléséhez a szellemi tulajdonjogok megfelelő szintű védelme szükséges.

(11) A szerzői jog és szomszédos jogok szigorú és hatékony védelme az egyik legfontosabb eszköze annak, hogy Európában a kulturális alkotótevékenység hozzájusson a szükséges forrásokhoz, illetve a szerzők és előadók megőrizhessék függetlenségüket és méltóságukat.

(12) A szerzői jogilag védett művek és egyéb teljesítmények megfelelő védelme kulturális szempontból is jelentős kérdés. A Szerződés 151. cikke a Közösség számára előírja, hogy tevékenysége során a kulturális szempontokat is figyelembe vegye.

[…]

(15) A Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) szervezésében 1996 decemberében tartott diplomáciai konferencia eredményeképpen két új szerződést fogadtak el, a WIPO szerzői jogi szerződését, illetve a WIPO előadásokról és hangfelvételekről szóló szerződését, amelyek a szerzők, illetve az előadóművészek és hangfelvétel-előállítók jogainak védelmével foglalkoznak. Ezek a szerződések a szerzői jog és a szomszédos jogok nemzetközi védelmét korszerűsítik, nem utolsósorban az úgynevezett »digitális agenda« vonatkozásában, továbbá hatékonyabb eszközöket vezetnek be a kalózkodás elleni küzdelem terén. A Közösség és a legtöbb tagállam már aláírta ezeket a szerződéseket, és folyamatban van a Közösség, illetve a tagállamok általi megerősítésük előkészítése. Ez az irányelv egyben számos ilyen nemzetközi kötelezettség végrehajtását is szolgálja.

[…]

(23) Ennek az irányelvnek harmonizálnia kell a szerzők nyilvánossághoz közvetítéshez való jogát. Ezt a jogot olyan tágan kell értelmezni, hogy lefedjen minden olyan nyilvánossághoz közvetítést, amikor a nyilvánosság nincs jelen a közvetítés kiindulópontjául szolgáló helyszínen. Ez a jog magában kell, hogy foglalja a művek bármilyen vezetékes vagy vezeték nélküli közvetítését, illetve továbbközvetítését, ideértve a sugárzást is. E jog más cselekményekre nem vonatkozik.

(24) A védelem alatt álló teljesítmények 3. cikk (2) bekezdésének megfelelő nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételét úgy kell értelmezni, hogy ez lefedjen minden olyan cselekményt, amikor a védelem alatt álló teljesítményeket a nyilvánosság olyan tagjai számára teszik hozzáférhetővé, akik a hozzáférhetővé tétel kiindulópontjának helyszínen nincsenek jelen; ez a jog más cselekményekre nem vonatkozik.

[…]

(27) A közvetítést lehetővé tevő, illetve azt megvalósító fizikai eszközök rendelkezésre bocsátása önmagában nem minősül az ezen irányelv értelmében vett közvetítésnek.”

27. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

(2) A tagállamok biztosítják a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát akár vezetékes akár vezeték nélküli, illetve oly módon történő hozzáférhetővé tétel esetében is, amikor a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg:

a) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;

b) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;

[…]

d) a műsorsugárzó szervezetek számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.”

C – *A nemzeti jog*

28. A nemzeti jog irányadó előírásait a *Copyright and Related Rights Act 2000-2007* [a szerzői és szomszédos jogokról szóló, 2000-től 2007-ig tartó időszakra vonatkozó törvény] (a továbbiakban: 2000. évi törvény) tartalmazza.

29. A 2000. évi törvény második része a „Szerzői jog” címet viseli.

30. A hangfelvételek vonatkozásában a 2000. évi törvény 17. cikke (2) bekezdésének b) pontja előírja, hogy a szerzői jogok a hangfelvételekre vonatkozóan is fennállnak. A 21. cikk a) pontja a 23. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezve előírja, hogy a hangfelvétel előállítója a szerző, és ennek megfelelően a hangfelvétel vonatkozásában a szerzői jog első jogosultja.

31. A 2000. évi törvény negyedik fejezete „A szerzői jog jogosultjának jogai” címet viseli.

32. Az említett fejezetben foglalt 37. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint a szerzői jog jogosultját (beleértve a hangfelvétel előállítóját is) megilleti „a műnek a közönség számára való hozzáférhetővé tételéhez” fűződő kizárólagos jog. A hangfelvétel-előállító tehát az ír jogban a 92/100, illetve a 2006/115 irányelvek által biztosítottaktól részben szélesebb körű jogokban részesül.

33. A 37. cikk (2) bekezdése előírja, hogy az alkotáshoz fűződő szerzői jogot megsérti, aki a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül olyan cselekményt valósít meg, amelyet a szerzői jog korlátoz, illetve ilyen cselekményt más számára engedélyez.

34. A 2000. évi törvény 38. cikke azonban rendelkezik a hangfelvételek nyilvános lejátszásának, valamint műsorszóró szolgáltatások vagy kábeltelevíziós programszolgáltatások keretében történő felhasználásának jogáról. E felhasználás joga akkor illeti meg az adott személyt, ha vállalja, hogy a lejátszásért vagy a műsorszóró szolgáltatások, vagy kábeltelevíziós programszolgáltatások keretében történő felhasználásért méltányos díjat fizet, feltéve hogy teljesíti a 2000. évi törvény 38. cikkében előírt további feltételeket.

35. A 2000. évi törvény 6. fejezete szabályozza azt, hogy a szerzői jogilag védett művek tekintetében milyen cselekedetek megengedettek.

36. Az e fejezetben foglalt 97. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) A (2) bekezdés sérelme nélkül nem minősül a hangfelvételre, valamint a műsorra és kábeltelevíziós programra vonatkozó szerzői jog sérelmének az, ha a hangfelvételt, a műsort vagy a kábeltelevíziós programot a következő helyeken teszik hallhatóvá vagy láthatóvá:

a) a szállóvendégek vagy a bentlakók számára szállást biztosító épületek részein belül, és

b) a kizárólag vagy főként a szállóvendégek vagy a bentlakók részére nyújtott szórakozási lehetőségek részeként.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható az (1) bekezdés hatálya alá tartozó olyan épületrészekre, amelyek esetében külön díjat számítanak fel az épület azon részébe való belépésért, amelyben a hangfelvételt, a műsort vagy a kábeltelevíziós programot hallhatóvá vagy láthatóvá teszik.”

37. A 2000. évi törvény harmadik része az előadóművészek jogait szabályozza. A 2000. évi törvény e részben foglalt 246. cikke a 97. cikkben foglalthoz hasonló kivételt tartalmaz az előadóművészek jogai tekintetében.

38. A 2001/29 irányelv értelmében vett irodalmi, művészeti, színpadi vagy zenei művek szerzőit megillető jogok tekintetében a 2000. évi törvény nem tartalmaz a 97. és a 246. cikkben foglalthoz hasonló kivételt.

III – A tényállás

39. Az alapeljárás felperese egy közös jogkezelő szerv. Tagjai hangfelvételekhez kapcsolódó szomszédos jogokkal rendelkező hangfelvétel-előállítók. A tagok megbízása alapján a felperes érvényesíti a hangfelvételeik nyilvánossághoz közvetítéséből fakadó jogaikat.

40. Az alapeljárás alperese az ír állam.

41. Az alapeljárás felperese szerint az ír állam nem megfelelően ültette át a 92/100 és a 2006/115 irányelvet. A 92/100, illetve a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésével nem egyeztethető össze a 2000. évi törvény 97. cikkének (1) bekezdése annyiban, amennyiben az úgy rendelkezik, hogy az ír szállodák és panziók szobáiban elhelyezett rádió- és televíziókészülékeken, valamint hangfelvételeket lejátszó rendszereken, a kínált szolgáltatások részeként lejátszott hangfelvételek esetében nem érvényesíthető a méltányos díjazáshoz való jog.

42. Az alapeljárás felperese keresetet indított az ír állam ellen, amelyben először annak megállapítását kéri, hogy az ír állam – mivel elfogadta a 2000. évi törvény 97. cikkének (1) bekezdését – megsértette a 92/100, illetve a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének átültetésére vonatkozó kötelezettségét, és az EK 10. cikket. Az alapeljárás felperese másodszor az ebből eredő kárának megtérítését kéri.

IV – A nemzeti bíróságok előtti eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

43. A kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy összeegyeztethető-e a 92/100, illetve a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésével a méltányos díj fizetésének kötelezettsége alól a 2000. évi törvény 97. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 246. cikke által biztosított kivétel annyiban, amennyiben e kivétel mentesíti a méltányos díjazás kötelezettsége alól a hangfelvétel, a műsor vagy a kábeltelevíziós program szállodák és panziók szobáiban való lejátszását. A fentiek fényében a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmében az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

1. Az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban televízió- illetve rádiókészülékeket biztosít, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alkalmazásában „felhasználónak” minősül-e, aki „nyilvánossághoz közvetíti” a műsorokban lejátszható hangfelvételeket?

2. Amennyiben az 1. pontban feltett kérdésre a válasz igenlő, a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése kötelezi-e a tagállamokat arra, hogy biztosítsák azt a jogot, hogy a műsorsugárzótól kapott méltányos díjazáson felül a hangfelvétel lejátszásáért a szállodaüzemeltetőtől is méltányos díjazásban lehessen részesülni?

3. Amennyiben az 1. pontban feltett kérdésre a válasz igenlő, a 2006/115 irányelv 10. cikke lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy a szállodaüzemeltetőket a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „magáncélú felhasználás” címén mentesítsék azon kötelezettség alól, hogy „egyszeri méltányos díjat” fizessenek?

4. Az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban (a televízió- és a rádiókészüléken kívül) egyéb berendezést bocsát rendelkezésre olyan analóg vagy digitális hangfelvételekkel, amelyek e berendezésen lejátszhatók illetve meghallgathatók, a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében olyan „felhasználónak" minősül-e, aki „nyilvánossághoz közvetíti" a hangfelvételeket?

5. Amennyiben a 4. pontban feltett kérdésre a válasz igenlő, a 2006/115 irányelv 10. cikke lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy a szállodaüzemeltetőket a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „magáncélú felhasználás" címén mentesítsék azon kötelezettség alól, hogy „egyszeri méltányos díjat" fizessenek?

44. A kérdést előterjesztő bíróság szerint az eljárás csak a szállodák és panziók szobáit érinti, a szállodák és panziók egyéb, a közönség számára hozzáférhető részeit nem. Az eljárás nem érinti továbbá az interaktív vagy igény szerinti (*on demand*) adásokat.

V – A Bíróság előtti eljárás

45. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság Hivatalában 2010. április 7-én vették nyilvántartásba.

46. Az írásbeli szakaszban az alapeljárás felperese, az ír és a görög kormány, valamint a Bizottság terjesztett elő észrevételeket.

47. A jelen ügyben és a C-135/10. sz. SCF-ügyben 2011. április 7-én tartott egyesített tárgyaláson az alapeljárás felperesének, az SCF-nek, M. del Corsónak, az olasz, az ír, a görög és a francia kormánynak, valamint a Bizottságnak a képviselői vettek részt.

VI – Előzetes észrevételek

48. Az alapeljárásban a felperes kártérítési igénnyel lépett fel az ír államnak az uniós jog megsértése tekintetében fennálló felelősségére hivatkozva. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint uniós jogi szempontból főszabály szerint akkor áll fenn ilyen igény, ha a magánszemélyek jogokkal való felruházását célzó uniós jogi szabály megsértése kellően súlyos, és közvetlen okozati összefüggés áll fenn e jogsértés és az elszenvedett kár között.[9] A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseiben tudatosan arra a kérdésre szorítkozott, hogy az ír állam megsértette-e a 92/100 illetve a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének átültetésére vonatkozó kötelezettségét. Amennyiben erre az e rendelkezések értelmezésére vonatkozó – a következőkben ismertetendő – megfontolások alapján igenlő választ ad, akkor – ha az állam uniós jog alapján fennálló felelősségére kíván támaszkodni – a továbbiakban azt is meg kell vizsgálnia, hogy annak további feltételei is fennállnak-e.

49. Arra is utalni kívánok továbbá, hogy a következőkben az egyszerűség kedvéért már csak a 2006/115 irányelvvel foglalkozom majd. Igaz, hogy az uniós jog megsértésére irányuló kérdés mind a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, mind pedig a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését érinti. A 2006/115 irányelv esetében azonban csupán a 92/100 irányelv egységes szerkezetbe foglalt változatáról van szó, tehát a két irányelv 8. cikkének (2) bekezdése azonos. A következőkben ezért már csak a

9 — A C-6/90. és C-9/90. sz., Francovich és társai egyesített ügyekben 1991. november 19-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-5357. o.) 35. pontja, a C-46/93. és C-48/93. sz., Brasserie du pêcheur és Factortame egyesített ügyekben 1996. március 5-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-1029. o.) 31. pontja, és a C-568/08. sz., Combinatie Spijker Infrabouw/De Jonge Konstruktie és társai ügyben 2010. december 9-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-12655. o.) 87. pontja.

2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését fogom vizsgálni, miközben minden megállapítás megfelelően érvényes a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésére is. Az egyszerűség kedvéért a következőkben szintén csak a szállodák üzemeltetőivel foglalkozom majd, miközben e megállapítások a panziók üzemeltetőire is megfelelően érvényesek.

VII – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésről

50. A kérdést előterjesztő bíróság első két kérdésével arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, hogy az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban televízió- illetve rádiókészülékeket biztosít, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, köteles-e méltányos díjat fizetni a műsorokban felhasznált hangfelvételek közvetett közvetítéséért.

51. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében méltányos díj fizetendő a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén. Az egyszerűség kedvéért a következőkben csak a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatalával foglalkozom majd, miközben a megállapítások a hangfelvétel többszörözött példányaira is megfelelően érvényesek.

52. A kérdést előterjesztő bíróság elsőként arra vár választ, hogy a jelen ügyhöz hasonló esetben a szállodaüzemeltető „nyilvánossághoz közvetít-e”, és „felhasználónak” minősül-e ezen rendelkezés értelmében véve. A kérdést előterjesztő bíróság arra is választ vár továbbá, hogy akkor is fennállhat-e ez a kötelezettség, ha a televízió- vagy rádióadó a hangfelvétel műsoraiban történő felhasználásáért már méltányos díjat fizetett.

A – *A felek lényeges érvei*

53. Az *alapeljárás felperese* és a *francia kormány* álláspontja szerint úgy kell értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, hogy a jelen ügyhöz hasonló esetben a szállodaüzemeltető méltányos díjat köteles fizetni.

54. Először is a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésről van szó. Ez önálló uniós jogi fogalom, amelyet a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmához hasonlóan kell értelmezni. Emellett szól az, hogy mindkét rendelkezés azonos módon van megszövegezve. Nem szól a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának egyező értelmezése ellen az, hogy a védelem szintje tekintetében eltérések vannak a szerzői és a szomszédos jogok között. A célkitűzések értelmében nemcsak a szerzőket, hanem az előadóművészeket és a hangfelvétel-előállítókat is megfelelően kártalanítani kell, minek körében ez utóbbiak számára a hangfelvételek előállításához szükséges kockázatos ráfordítások ellenében méltányos díjazást kell biztosítani. A francia kormány ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának egyező értelmezése mellett szól a 2001/29 irányelvnek az eltérő jogszabályokból fakadó torzulások kiküszöbölésére irányuló célja is. Amennyiben a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezése a tagállamok mérlegelési jogkörébe tartozna, úgy ez csak fokozná az abból fakadó torzulásokat, hogy a tagállamoknak már kivételek és korlátozások megállapítására is lehetőségük van. A nyilvánossághoz közvetítés fogalmának egységes értelmezése azért is szükséges, mert ez a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló, 2006. december 12-i 2006/116/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[10] értelmében jelentőséggel bír a szerzői jog és a szomszédos jogok védelmi ideje szempontjából. Az alapeljárás felperese rámutat arra, hogy a közvetett közvetítés is az említett fogalom körébe tartozik. Az SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletben a Bíróság egy hasonló ügy tekintetében úgy határozott, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítés esete áll fenn. Elegendő, ha a

10 — HL L 372., 12. o.

rádió- vagy televízióműsort úgy teszik hozzáférhetővé, hogy rádió- vagy televíziókészüléket biztosítanak, és ahhoz jelet továbbítanak. Nincs jelentősége annak, hogy a vendégek valóban használják-e a készülékeket. A rádió- vagy televízióműsorhoz való hozzáférés lehetővé tételével a szállodák üzemeltetői ugyanis kiegészítő szolgáltatást nyújtottak, és így gazdasági érdeket követtek.

55. Másodszor, az alapeljárás felperese és a francia kormány álláspontja szerint nem ellentétes a méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettséggel az, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében csupán egyszeri díjat kell fizetni. Ez ugyanis nem jelenti azt, hogy a szálloda üzemeltetőjének nem kell a nyilvánossághoz közvetítésért díjat fizetnie abban az esetben, ha a rádió- vagy televízióadó már fizetett díjat. Ellenkezőleg, minden, az irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szempontjából releváns felhasználás esetén meg kell fizetni a méltányos díjat, mégpedig függetlenül attól, hogy közvetlen vagy közvetett felhasználásról van-e szó. Amennyiben e rendelkezés egyszeri méltányos díjra vonatkozik, ez csupán azt jelenti, hogy a szálloda üzemeltetőjének csupán egyetlen díjat kell fizetni, amelyet aztán fel kell osztani az előállítók és az előadóművészek között. Ez az értelmezés nem ellentétes a Bíróság SENA-ügyben hozott ítéletével [11] sem, mert a Bíróság ebben az ítéletben csak a díj mértékével kapcsolatos uniós jogi rendelkezésekkel foglalkozott.

56. Az *ír* és a *görög kormány* úgy véli, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy a szálloda üzemeltetője a jelen ügyhöz hasonló esetben méltányos díj fizetésére köteles.

57. Először is az ír kormány álláspontja szerint a nemzeti jog alapján kell választ adni arra, hogy a nyilvánossághoz közvetítés esete áll-e fenn.

58. Másodszor, az ír és a görög kormány véleménye szerint nem a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítés esete áll fenn. Az ugyanis csupán a diszkóban, koncerten vagy bárban való közvetítést jelenti. Az ír kormány ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmát nem lehet úgy értelmezni, ahogyan a Bíróság a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmát az SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletben értelmezte. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése először is kizárólagos jogot biztosít a szerző számára. A hangfelvétel-előállítók számára azonban csak a 2001/29 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel tekintetében biztosított a kizárólagos jog, míg a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés tekintetében csak vagyoni jog biztosítására kerül sor. Ezek a jogok ráadásul eltérő nemzetközi jogi összefüggésben állnak fenn. Különösen a WPPT 2. cikkének g) pontja szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalma szűkebb a WCT 8. cikkében használt fogalomnál. Ezzel összefüggésben az ír kormány rámutat arra, hogy a WPPT 2. cikkének g) pontja értelmében a hangfelvételeket hallhatóvá kell tenni, és ez csak akkor valósul meg, ha valóban be is kapcsolják a rádió- vagy televíziókészüléket. A Bíróság ezenkívül arra alapozta a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánosságra hozatal fogalmának értelmezését, hogy ez a fogalom a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel jogát is magába foglalja. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése azonban nem biztosít méltányos díjazáshoz való jogot a hangfelvétel „nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele” esetére. Egyrészt a 2001/29 irányelv, másrészt pedig a 2006/115 irányelv preambulumbekezdései továbbá a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának egyező értelmezése ellen szólnak. Ezenfelül a 92/100 irányelvnek a 2006/115 irányelv általi egységes szerkezetbe foglalása keretében nem történt utalás a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére, és annak megállapítására sem került sor, hogy a közvetett közvetítés is az említett fogalom körébe tartozik. Egyebekben a Római Egyezmény és a WPPT szerinti eltérési lehetőségeket is figyelembe kell venni. Végül az is az egyező értelmezés ellen szól, hogy a tagállamok szélesebb körű jogokat biztosíthatnak. A görög kormány ezt azzal egészíti ki, hogy a nyilvánossághoz

11 — A C-245/00. sz. SENA-ügyben 2003. február 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-1251. o.).

közvetítés fogalmának túl tág értelmezése nem kívánt eredményekhez vezetne, mivel akkor egy központi antenna lakóházakban történő felállítása és a rádió- vagy televíziókészülékek bérbeadása is nyilvánossághoz közvetítésnek lenne tekinthető. A jelen ügyben ugyanis csak egy műsor alapjogilag védett vételéről van szó. Figyelembe kell venni továbbá az idegenforgalmi ágazat érdekeit is.

59. Harmadszor, a görög és az ír kormány álláspontja szerint a jelen ügyhöz hasonló esetben a szálloda üzemeltetője nem minősül a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett felhasználónak. Az ír kormány elsőként arra hivatkozik, hogy a szálloda üzemeltetője csupán a megfelelő jelek vételéhez szükséges készülékeket és műszaki támogatást biztosítja. Ha a szálloda üzemeltetője nem kapcsolja be ezeket a készülékeket, akkor nem minősül felhasználónak. Figyelembe kell venni továbbá azt, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével ellentétben a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése a felhasználót veszi alapul. A görög kormány véleménye szerint csak a rádió- vagy televízióadó a felhasználó, a szálloda üzemeltetője pedig csupán a műsor vételét teszi lehetővé. E vétel alapjogi védelmet élvez, és így szerzői jogi szempontból nem releváns.

60. Negyedszer, a görög és az ír kormány álláspontja szerint azért is el kell utasítani a méltányos díjazáshoz való jog fennállásának megállapítását, mert a szálloda üzemeltetője a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében nem köteles újabb díjat fizetni akkor, ha a rádió- vagy televízióadó már méltányos díjat fizetett a felhasználásért. Az ír kormány véleménye szerint ez következik a „vagy” és az „egyszeri” szavak használatából, és az irányelv 8. cikkének egyes bekezdései közötti rendszertani összefüggésből. A díj fizetése méltányosnak sem tekinthető, mert már a műsorsugárzónak díjat kellett fizetnie. A görög kormány álláspontja szerint a rádió- vagy televízióadó által fizetett díj a szállodai szobákban elhelyezett rádió- és televíziókészülékeken keresztül történő vételt is fedezi. Figyelembe kell venni továbbá azt is, hogy bizonyos tagállamokban, mint például Görögországban, már a rádió- és televízióműsorok vételéért is díjat kell fizetni. Ezt a szállodák, és így a szoba árán keresztül közvetett módon a vendégek is megfizetik.

61. A *Bizottság* is úgy véli, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy a tagállam a jelen ügyhöz hasonló esetben méltányos díj előírására köteles.

62. A Bíróságnak a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdéséhez fűződő ítélkezési gyakorlata nem alkalmazható minden további nélkül a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésére. Sőt inkább a két rendelkezés közötti különbségeket kell figyelembe venni. Míg a szerzőt a védelem legmagasabb szintje, és így egy kizárólagos jog illeti meg, addig a hangfelvétel-előállító számára csupán a méltányos díjazáshoz való gyengébb jog biztosított. Ezenfelül a két rendelkezés nemzetközi jogi környezete is eltérő.

63. A Bizottság álláspontja szerint e különbségek ellenére a jelen ügyhöz hasonló esetben a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítésből kell kiindulni. E rendelkezés hatálya először is a közvetett közvetítésre is kiterjed. A WPPT 2. cikkének g) pontjából továbbá az következik, hogy a WPPT 15. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közvetítéshez elegendő, ha hallhatóvá teszik a hangfelvételeket. A közvetítés ezenfelül nyilvános. A közvetítés nyilvánossága attól függ, hogy a hangfelvétel lejátszásának helye magán- vagy nyilvános jellegű-e, hogy a közvetítés gazdasági értékkel bír-e, és hogy mekkora a hallgatóság. E kritériumok alapján a jelen ügyben az SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletnek megfelelően a nyilvánossághoz közvetítés esetéből kell kiindulni.

64. A Bizottság mindazonáltal úgy véli, hogy a jelen ügyben nem méltányos egy további díjnak a szállodaüzemeltetővel történő megfizettetése. A tagállamokat először is a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése keretében mérlegelési jog illeti meg. Ez a tagállamok számára a nemzetközi jog által bizonyos korlátozások és kivételek megállapítása tekintetében biztosított lehetőségből fakad. A mérlegelési jog nemcsak annak megállapítását teszi lehetővé számukra, hogy mikor méltányos a díjazás, hanem annak megállapítását is, hogy az méltányos-e egyáltalán. Másodszor, nem egyeztethető össze a

2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti eltérő védelmi szinttel az, ha a jelen ügyhöz hasonló esetben további díjat fizettetnek a szálloda üzemeltetőjével akkor, ha a műsorsugárzó már fizetett méltányos díjat. Az mindazonáltal nem bír jelentőséggel, hogy a közönség érdekelt-e a közvetítésben, vagy sem.

B – *A jogkérdésről*

65. Ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések hátterében a Bíróság SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítélete [12] áll. A Bíróság az említett ítéletben megállapította, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében nyilvánossághoz közvetíti a televíziós műsorban felhasznált művet az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban elhelyezett televíziókészülékek segítségével műsort közvetít. Ez a rendelkezés kizárólagos jogot biztosít a szerzők számára műveik nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására. A jelen ügyben a felek különösen abban nem értenek egyet, hogy a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére tekintettel elvégzett ilyetén értelmezése alkalmazható-e a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében foglalt azonos fogalomra. E körülmények között elsőként a SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítélettel kívánok foglalkozni (1. pont), mielőtt rátérnék a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmezésére (2. pont).

1. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezéséről

66. A Bíróság az SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletében megállapította, hogy a szálloda által az e létesítmény szobáiban tartózkodó vendégek számára az ott elhelyezett televíziókészülékek segítségével történő adásjel-közvetítés függetlenül az alkalmazott jelátviteli módszertől, nyilvánossághoz közvetítésnek minősül ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében. A Bíróság ezt a következőképpen indokolta.

67. A Bíróság elsőként a 2001/29 irányelv preambulumbekezdéseire hivatkozott. Mindenekelőtt a (23) preambulumbekezdésre utalt, amelyből az következik, hogy a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát szélesen kell értelmezni. [13] Megállapította továbbá, hogy csak így valósítható meg a kilencedik és a tizedik preambulumbekezdésben említett cél, amely a szerzők számára olyan magas szintű oltalmat kíván teremteni, amely számukra megfelelő díjazást biztosít műveik felhasználása után. [14]

68. Másodszor, a Bíróság a más uniós jogi rendelkezésekhez fűződő ítélkezési gyakorlatára hivatkozott. [15]

69. Harmadszor azokra a halmozódó hatásokra utalt, amelyek abból adódnak, hogy általában az ilyen létesítmények vendégei gyorsan váltják egymást a televíziós szobákban, és így a művek rendelkezésre bocsátása figyelemre méltó jelentőségre tehet szert. [16]

12 — Hivatkozás a 4. lábjegyzetben.

13 — Uo., 36. pont.

14 — Uo., 36. pont.

15 — Uo., 37. pont. Ezzel összefüggésben először a C-89/04. sz. Mediakabel-ügyben 2005. június 2-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-4891. o.) 30. pontjára hivatkozott, amelyben a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv (HL L 298., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 224. o.) 1. cikkének a) pontjával összefüggésben úgy értelmezte a televíziós műsorok közönség általi vételének fogalmát, hogy annak szempontjából a meghatározatlan számú lehetséges tévénéző bír döntő jelentőséggel. Ezt követően a C-192/04. sz. Lagardère Active Broadcast ügyben 2005. július 14-én hozott ítéletének (EBHT 2005., I-7199. o.) 31. pontjára hivatkozott, amelyben a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló, 1993. szeptember 27-i 93/83/EGK tanácsi irányelv (HL L 248., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 134. o.) 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben úgy értelmezte a műholdas nyilvánossághoz közvetítés fogalmát, hogy annak szempontjából a meghatározatlan számú lehetséges hallgató bír döntő jelentőséggel.

16 — Uo., 38. és azt követő pont.

70. Negyedszer a Bíróság megállapította, hogy a felülvizsgált Berni Uniós Egyezmény 11a. cikke első bekezdésének ii. pontja szerint független nyilvánossághoz közvetítés történik akkor, ha az eredeti közvetítő által közvetített adást valamely más szervezet közvetíti. Így ugyanis a művet a rádió- és televízióműsor révén közvetetten már egy új közönség számára közvetítik. [17]

71. Ötödször a Bíróság ezzel összefüggésben a WIPO által készített útmutatóra hivatkozva, a szerző által már megadott engedélyre tekintettel határozta meg a közvetett közvetítés nyilvánosságának fogalmát. Megállapította, hogy a mű sugárzásának szerző általi engedélyezése csak a közvetlen felhasználókat érinti, vagyis a jelvételre alkalmas készülékek azon birtokosait, akik kizárólag baráti, illetve családi körben veszik az adásokat. Mindazonáltal ha a vételt egy szélesebb hallgatóságnak szánják, olykor díjazás ellenében, akkor a befogadó közönség egy újabb része hallhatja vagy láthatja a művet. A hangszóró vagy más hasonló eszköz által kibocsátott adás közvetítése így már nem csupán annak sugárzásának befogását jelenti, hanem olyan független cselekményt, amellyel a sugárzott művet egy új közönséghez közvetítik. [18]

72. Hatodszor megállapította, hogy a szálloda vendégköre új közönséget alkot. A szálloda az az intézmény, amely magatartása következményeinek teljes tudatában, közvetítőként jár el vendégei irányában a védelem alatt álló művek hozzáférhetővé tételével. [19]

73. Hetedszer a Bíróság rámutatott arra, hogy a nyilvánossághoz közvetítés fennállásához elegendő, ha a művet úgy bocsátják a közönség rendelkezésére, hogy annak tagjai ahhoz hozzá tudjanak férni. [20]

74. Nyolcadszor a Bíróság figyelemmel volt arra, hogy a sugárzott művek hozzáférhetővé tétele olyan kiegészítő szolgáltatásnyújtásnak tekintendő, amelynek célja bizonyos értelemben véve az abból való haszonszerzés. Mivel a szolgáltatás hatással van a szálloda kategóriabesorolására, és ezáltal a szobák árára, ezért az ráadásul hasznot eredményező jelleggel bír. [21]

75. Kilencedszer a Bíróság mindazonáltal megállapításait árnyalva leszögezte, hogy a tárgyi eszközök puszta biztosítása önmagában nem képez a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közvetítést. Azonban a valamely szállodában televíziókészülékek útján vett jelek közvetítése az e létesítmény szobáiban megszálló vendégek részére, függetlenül a vett jelek közvetítésének technikai módszerétől, e rendelkezés értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül. [22]

2. A 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmezéséről

76. Mielőtt rátérnék a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében használt nyilvánossághoz közvetítés (a c) pont) és felhasználó (a d) pont) fogalmának értelmezésére, valamint a méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettségre (az e) pont), elöljáróban tisztázni szeretném, hogy e fogalmak esetében önálló uniós jogi fogalmakról van szó (az a) pont), amelyeket nemzetközi jogi összefüggésükben (a b) pont) kell értelmezni.

a) Az uniós jog önálló fogalmai

77. A felek némelyike utal arra, hogy uniós jogi szempontból nem létezik a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében foglalt bizonyos fogalmaknak, például a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának az egységes értelmezése. Ezért a tagállamok feladata e fogalmak meghatározása.

17 — Uo., 40. pont.
18 — Uo., 41. pont.
19 — Uo., 42. pont.
20 — Uo., 43. pont.
21 — Uo., 44. pont.
22 — Uo., 45. és azt követő pontok.

78. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy az irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében használt fogalmak esetében a tagállamok jogára való utalás hiányában önálló uniós jogi fogalmakról van szó. Az uniós jog minden tagállamban egységesen történő alkalmazása érdekében és az egész Unióra kiterjedő egyenlőség elvére tekintettel ezeket egységesen kell értelmezni.[23] Csak így valósulhat meg a 2006/115 irányelv hatodik preambulumbekezdésében rögzített cél, azaz az alkotó-, művészi és vállalkozói tevékenységek folytatásának a Közösségen belüli harmonizált jogi védelemmel való megkönnyítése.

79. Mindazonáltal bizonyos esetekben az önálló uniós jogi fogalmak létezése ellenére is csak nagyon korlátozott harmonizációra van lehetőség, és így a fogalom szabályozási lefedettsége rendkívül csekély mértékű. Ilyen esetben az uniós jog csupán egy tág szabályozási keretet biztosít, amelyet a tagállamoknak kell kitölteniük.[24] A Bíróság ebből indult ki a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett díjazás méltányosságának fogalma esetében.[25] Mivel azonban valamely fogalom szabályozási lefedettségének értékelését az adott rendelkezésben foglalt minden egyes fogalom esetében egyesével kell elvégezni, abból nem lehet következtetéseket levonni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében használt további fogalmakra nézve.

b) A nemzetközi jogi és az uniós jogi környezet

80. Figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének a méltányos díjazáshoz való jogra vonatkozó rendelkezését annak nemzetközi jogi összefüggésében kell értelmezni.

81. A méltányos díjazáshoz való jogot ugyanis nemzetközi jogi szinten a Római Egyezmény 12. cikke és a WPPT 15. cikke szabályozza. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését ezért a nemzetközi jog e rendelkezéseire tekintettel kell értelmezni.

82. A WPPT tekintetében ez már önmagában abból is következik, hogy az Unió maga is szerződő fél. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az uniós jog rendelkezéseit különösen akkor kell valamely nemzetközi jogi megállapodás figyelembevételével értelmezni, ha az Unió szerződő fél, és ezen uniós jogi rendelkezésekkel a megállapodást kívánja végrehajtani.[26]

83. A Római Egyezményt illetően utalni kell arra, hogy az EU maga nem szerződő fél. Mindazonáltal a 2006/115 irányelv hetedik preambulumbekezdéséből következően, amelynek értelmében a jogszabályok közelítése nem lehet ellentétes a Római Egyezménnyel, figyelembe kell venni a Római Egyezmény rendelkezéseit.

c) A nyilvánossághoz közvetítés fogalmáról

84. Megfogalmazásából fakadóan a nyilvánossághoz közvetítés fogalma két elemre bontható. Először is közvetítésnek kell megvalósulni. Másodszor e közvetítésnek nyilvánosnak kell lennie.

23 — Uo., 31. pont.

24 — A 11. lábjegyzetben hivatkozott SENA-ügyben hozott ítélet 34. pontja.

25 — Uo., 34–38. pont.

26 — A C-61/94. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1996. szeptember 10-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-3989. o.) 52. pontja és a 4. lábjegyzetben hivatkozott SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítélet 35. pontja. Lásd ehhez Rosenkranz, F., „Die völkerrechtliche Auslegung des EG-Sekundärrechts dargestellt am Beispiel der Urheberrechts”, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* 2007., 238. és azt követő oldalak, 239. és azt követő oldal.

i) A közvetítés fogalmáról

85. Jóllehet a 2006/115 irányelv nem határozza meg kifejezetten azt, hogy mit kell érteni az említett irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti közvetítés alatt. E rendelkezés szövege és összefüggései alapján mindazonáltal következtetni lehet arra, hogy miként kell értelmezni e fogalmat.

86. A fentieknek megfelelően [27] a közvetítés e rendelkezés szerinti fogalmának értelmezése során figyelembe kell venni a Római Egyezmény 12. cikkét, valamint a WPPT 15. cikkét. A közvetítés fogalma szempontjából különösen a WPPT 2. cikkének g) pontjával összefüggésben értelmezett 15. cikkének (1) bekezdése bír jelentőséggel. A 15. cikk (1) bekezdése értelmében az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók egyszeri megfelelő díjazásra tarthatnak igényt a közvetlen vagy közvetett, sugárzás vagy a nyilvánossághoz való bármilyen közvetítés útján történő felhasználásáért. A WPPT 2. cikkének g) pontja értelmében a hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítése a hangfelvételen rögzített hangoknak, illetve azok megjelenítéseinek a nyilvánosság számára, a sugárzás kivételével, bármilyen eszközzel történő átvitelét jelenti. E rendelkezés értelmében továbbá a 15. cikk szerinti nyilvánossághoz közvetítéshez elegendő a hangfelvételen rögzített hangoknak a nyilvánosság számára való hallhatóvá tétele vagy megjelenítése is.

87. Mindezek a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett közvetítés fogalma tekintetében a következőkre engednek következtetni.

88. Először is, a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése hatálya a közvetlen és a közvetett közvetítésre is kiterjed. Ezt támasztja alá mindenekelőtt a nyílt megfogalmazás és a rendelkezés keletkezési története. A 92/100 irányelv keletkezési történetéből ugyanis kiderül, hogy azért nem tekintették szükségesnek a közvetítés fogalmának pontosítását a „közvetlen vagy közvetett” szavak hozzáadásával, mert a közvetítés fogalmának használata esetén nyilvánvaló, hogy abba a közvetett közvetítés is beletartozik. [28] Ezen értelmezést támasztja alá hatálybalépése óta a WPPT 15. cikke is, amelynek értelmében megfelelő díjazásra a közvetett közvetítésért is igény tartható. [29]

89. Másodszor, a közvetítéshez elegendő a hangfelvételen rögzített hangoknak a hallhatóvá tétele is. Az, hogy a vendég valóban hallotta-e a hangokat, nem bír jelentőséggel. Ezt támasztja alá mindenekelőtt a WPPT 2. cikkének g) pontja, amely a hallhatóvá tételt veszi alapul. A 2006/115 irányelv értelméből és céljából kiindulva ezenfelül elegendő az, ha a vendégnek jogi és gyakorlati lehetősége van a hangfelvétel használatára. [30] Ennek az értelmezésnek megvan az az előnye is, hogy az ebben a tekintetben összhangban áll a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezésével.

90. E rendelkezéseket alkalmazva megállapítható, hogy úgy kell értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett közvetítés fogalmát, hogy az akkor valósul meg, ha a szállodaüzemeltető rádió- illetve televíziókészüléket biztosít a szállodai szobákban, és azokhoz sugárzott jelet továbbít. Ebben az esetben ugyanis közvetett közvetítésről van szó, tekintet nélkül arra, hogy a vendégek valóban vették-e a televízió- vagy rádióműsort.

91. A Bizottság ezzel összefüggésben kifejti, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmát főszabály szerint nem lehet tágabban értelmezni a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmánál. Figyelemmel kell lenni arra, hogy az uniós jogalkotó a hangfelvétel-előállítókat és előadóművészeket megillető szomszédos

27 — Lásd a jelen indítvány 81. pontját.

28 — Reinbothe, J., Lewinski, S., *The E.C. Directive on Rental and Lending Rights and on Piracy*, Sweet & Maxwell 1993., 97. o.

29 — A Római Egyezmény 12. cikke csak a közvetlen közvetítés esetére biztosítja a méltányos díjazáshoz való jogot. A WPPT szerződő felei e tekintetben tudatosan léptek túl a Római Egyezmény rendelkezésein.

30 — Lásd ezzel összefüggésben E. Sharpston főtanácsnoknak a 4. lábjegyzetben hivatkozott SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben 2006. július 13-án ismertetett indítványának 67. pontját, valamint A. La Pergola főtanácsnoknak a C-293/98. sz. Egeda-ügyben 1999. szeptember 9-én ismertetett indítványának (EBHT 2000., I-629. o.) 22. pontját.

jogokhoz képest a védelem magasabb szintjét kívánta biztosítani a szerzői jogoknak, és ezért összeegyeztethetetlen a rendszerrel az, ha a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alapján a szerzőket a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint megillető jogoknál szélesebb körű jogokat biztosítunk a hangfelvétel-előállítók és az előadóművészek számára. Ezért figyelemmel kell lenni a 2001/29 irányelv (23) és (27) preambulumbekezdésére.

92. A 2001/29 irányelv (27) preambulumbekezdésével mindazonáltal nem ellentétes annak feltételezése, hogy a jelen ügyhöz hasonló esetben közvetítés történt. Azt ugyanis úgy kell értelmezni, hogy még nem valósítják meg a nyilvánossághoz közvetítést azok a személyek, akik lejátszó-berendezéseket bocsátanak rendelkezésre anélkül, hogy ellenőrizhetnék a szerzői jogilag védett művekhez való hozzáférést. Ez az eset áll fenn például akkor, ha televízió- vagy rádiókészülékeket adnak el vagy adnak bérbe, vagy ha valamely internetszolgáltató csupán internet-hozzáférést biztosít. A jelen ügyhöz hasonló esetben a szálloda üzemeltetője mindazonáltal nem szorítkozott a berendezések puszta rendelkezésre bocsátására. Ellenkezőleg, közvetetten ugyan, de mégis célzottan hozzáférést biztosított a vendégek számára a hangfelvételekhez. [31]

93. Amennyiben a Bizottság a 2001/29 irányelv (23) preambulumbekezdésére hivatkozva azt az álláspontot képviseli, hogy a sugárzott jel önálló vételre alkalmas berendezések révén megvalósuló puszta vétele nem minősülhet a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett közvetítésnek, ez a jelen kérdés szempontjából nem vizsgálandó. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis megállapította, hogy a jelen ügyben a szálloda üzemeltetője nem szorítkozott az adásjel vételére, hanem azt maga is továbbította. [32]

ii) A nyilvánosság fogalmáról

94. A 2006/115 irányelv azt sem határozza meg, hogy mit kell a közvetítés nyilvánosságán érteni.

95. A közvetítés fogalmának meghatározásával ellentétben ezzel összefüggésben nem nyújt további segítséget a nyilvánossághoz közvetítés WPPT 2. cikkének g) pontja szerinti jogi meghatározása. E rendelkezés ugyanis nem határozza meg részletesebben a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának meghatározandó részét. Az inkább csak azt írja elő, hogy a hallhatóvá tételnek nyilvánosnak kell lennie, tárgytalanná téve e tekintetben e jogi meghatározást.

96. Felmerül mindazonáltal a kérdés, hogy ezzel összefüggésben alkalmazható-e a Bíróságnak a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezéséhez fűződő – fent ismertetett – ítélkezési gyakorlata [33], amely szerint nyilvánosnak minősülhet a szállodai szobában történő közvetítés, ha a vendégek gyorsan váltják egymást, és így a védelem alatt álló művek felhasználása figyelemre méltó jelentőségre tesz szert.

97. Meglátásom szerint igen. [34]

98. Először is emellett szól az, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése ugyanazt a fogalmat használja. Az ír kormány ezzel szemben arra hivatkozik, hogy a SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletet követően a 92/100 irányelvnek a 2006/115 irányelv révén megvalósított egységes szerkezetbe foglalása keretében nem került sor arra vonatkozó egyértelmű utalás elhelyezésére, hogy az ezen irányelvek 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmát a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmával azonos módon kell értelmezni. Ez a kifogás azonban számomra

31 — A 4. lábjegyzetben hivatkozott SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítélet 45. és azt követő pontja.

32 — E tekintetben utalok a C-135/10. sz. SCF-ügyben ismertetett főtanácsnoki indítványom 90–109., valamint 114–125. pontjára, amely pontokban ezzel a jogkérdéssel foglalkozom.

33 — Lásd a jelen indítvány 66–75. pontját.

34 — Ugyanebben az értelemben Walter, M., Lewinsky, S., *European Copyright Law*, Oxford University Press 2010., 989. o.

nem meggyőző. Számomra éppen a két rendelkezés fogalmainak egyező értelmezése mellett szól az a körülmény, hogy a SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletet követően minden további magyarázat nélkül megtartották a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében.

99. Másodszor, számomra a két fogalom egyező értelmezése mellett szól a szerzői jog, valamint az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók szomszédos jogai között fennálló szoros tartalmi és jogi összefüggés.

100. Mindenekelőtt ugyanis tekintettel kell lenni arra, hogy a 2006/115 irányelv és a 2001/29 irányelv összefügg egymással annyiban, amennyiben az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók jogait nemcsak a 2006/115 irányelv, hanem a 2001/29 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése is szabályozza. Az utóbbi rendelkezés ugyanis kizárólagos jogot biztosít a művészeknek és a hangfelvétel-előállítóknak a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel azon különös esetére, amikor egyénileg választják meg a hozzáférés helyét és idejét, míg az előbbi rendelkezés csupán méltányos díjazáshoz való jogot biztosít a nyilvánossághoz közvetítés esetére. E körülmények között kevésbé tűnik nyilvánvalónak számomra az említett irányelvekben foglalt azonos fogalmak eltérő értelmezése.

101. Figyelembe kell venni továbbá az egyrészt a szerzői jog, másrészt az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók szomszédos jogai között fennálló tartalmi összefüggést is. A szerzői jogilag védett zenei művek sok esetben csak valamely előadóművész hangfelvételen tárolt előadása révén jutnak el a nyilvánosság szélesebb köréhez. Ha figyelembe vesszük, hogy az irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti méltányos díjazáshoz való jog éppen az előadóművész és a hangfelvétel-előállító e hozzájárulását hivatott díjazni, akkor sok minden szól amellett, hogy egyezően értelmezzük a nyilvánossághoz közvetítés 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti fogalmát.

102. Emellett szól harmadszor a 2006/115 irányelv ötödik preambulumbekezdése is, amelynek értelmében az előadóművészeknek megfelelő jövedelmet, a hangfelvétel-előállítóknak pedig a ráfordítások megfelelő megtérülését kell biztosítani. Ha figyelembe vesszük a szerzői jog és a szomszédos jogok közötti – az előzőekben említett – szoros összefüggést, akkor nehezen érthető, hogy a hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítése esetén miért illeti meg a szerzőt az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti kizárólagos jog, miközben az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók nem részesülnek a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti méltányos díjazásban, hanem üres kézzel távoznak.

103. Az efféle egyező értelmezéssel szemben felhozott kifogások ellenben nem meggyőzőek.

104. Először is nem egyértelmű számomra, hogy miért indokolná a nyilvánosság fogalmának eltérő értelmezését az a körülmény, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése kizárólagos jogot biztosít a szerző számára, miközben a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése csupán az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók méltányos díjazáshoz való vagyoni jogát biztosítja.

105. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdés szerinti kizárólagos jog biztosításának sajátossága abban áll, hogy ez lehetővé teszi a szerző számára zenéje jogosulatlan személyek általi felhasználásának megtiltását. Az uniós jogalkotó nem kívánt ennyire messzire menni a kereskedelmi célból már nyilvánosságra hozott hangfelvételek esetében az általuk megtestesített, a hangfelvétel-előállítókat és az előadóművészeket megillető szomszédos jogok tekintetében. Mindazonáltal ellentételezésként biztosította számukra a méltányos díjazáshoz való jogot. Az irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti

szabályozás tehát egyfajta kényszerengedélyként értelmezhető.[35] Az ellentételezés és a kényszerengedély e gondolataira figyelemmel nyilvánvaló, hogy a hangfelvétel-előállító és az előadóművész számára a hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítése esetén minden olyan esetben biztosítani kell a méltányos díjazáshoz való jogot, amelyben a szerzőt kizárólagos jog illeti meg.

106. Másodszor, abból, hogy a 2001/29 irányelv kilencedik preambulumbekezdése értelmében a szerzőnek magas szintű, míg a 2006/115 irányelv ötödik preambulumbekezdése értelmében az előadóművészeknek és a hangfelvétel-előállítóknak csupán megfelelő védelmet kell biztosítani, nem szükségszerűen következik az, hogy a szomszédos jogok tekintetében szűkebben kell értelmezni a közvetítés nyilvánosságának elemét. Sokkal nyilvánvalóbbnak tűnik számomra ezt arra utaló jelként értelmezni, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése kizárólagos jogot biztosít a szerzőknek, míg a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése az előadóművészeknek és a hangfelvétel-előállítóknak nem kizárólagos jogot, hanem csupán méltányos díjazáshoz való jogot biztosít.

107. Harmadszor, elhangzik az az érv, hogy a Bíróság a 2001/29 irányelv (23) preambulumbekezdésére alapozta a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezését, amelynek értelmében a nyilvánossághoz közvetítéshez való jogot tágan kell értelmezni. Mivel a 2006/115 irányelv nem tartalmaz hasonló preambulumbekezdést, a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát ezen irányelvben szűken kell értelmezni.

108. Végeredményben ezt a kifogást is el kell utasítani.

109. El kell ugyan ismerni, hogy a Bíróság az SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletben a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezése során valóban e preambulumbekezdésre támaszkodott, és hogy a 2006/115 irányelv nem tartalmaz ezzel egyező szövegű preambulumbekezdést.

110. Ez azonban nem indokolja a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmának megszorítóbb értelmezését. Az előzőekben hivatkozott preambulumbekezdések és a 2006/115 irányelv harmadik, negyedik és ötödik preambulumbekezdésében említett, a jogosult méltányos díjazásához kapcsolódó célok ugyanis már önmagukban alátámasztják azt a feltevést, hogy egyezően kell értelmezni a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében foglalt nyilvánosság fogalmát. Ezenfelül arra is utalni kell, hogy a Bíróság a tág értelmezés szükségességét többek között arra vezette vissza, hogy a 2001/29 irányelv tizedik preambulumbekezdése értelmében a szerzőket megfelelő díjazásban kell részesíteni. E tekintetben mindazonáltal a 2006/115 irányelv ötödik preambulumbekezdése megfelelő preambulumbekezdésnek tekinthető, amelynek értelmében a szomszédos jogok jogosultjai számára szintén megfelelő jövedelmet, illetve a ráfordítások megfelelő megtérülését kell biztosítani.

111. Közbenső következtetésként megállapítható, hogy a közvetítés nyilvánosságának a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti fogalmát főszabály szerint[36] a közvetítés nyilvánosságának a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalmával azonos módon kell értelmezni. Így a jelen ügyhöz hasonló esetben a közvetítés nyilvánossága arra vezethető vissza, hogy a szállodai szobákban a vendégek gyorsan váltják egymást, és így a védelem alatt álló művek felhasználása figyelemre méltó jelentőségre tehet szert.

35 — WIPO, *WIPO Intellectual Property Handbook*, 2004., 318. o.

36 — Azon kérdésekkel összefüggésben, hogy miként kell értelmezni a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánosság fogalmát az önálló vételre alkalmas berendezések esetében, és hogy ez az értelmezés alkalmazható-e a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánosság fogalmára, lásd a C-135/10. sz. SCF-ügyre vonatkozó főtanácsnoki indítványom 114–125. pontját.

iii) Következtetés

112. A fent kifejtett okokból úgy kell értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmát, hogy közvetetten a nyilvánossághoz közvetíti a rádió- és televízióműsorokban felhasznált hangfelvételeket az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban rádió- és televíziókészülékeket biztosít, amelyekhez sugárzott jelet továbbít.

113. Ezzel összefüggésben meg kell említenem, hogy a tárgyaláson vita tárgyát képezte az a kérdés, hogy akkor is megvalósulhat-e a nyilvánossághoz közvetítés, ha a közvetítés nem haszonszerzésre irányul. Mivel azonban a jelen ügy tárgyát egy olyan helyzet képezi, amelyben a hangfelvétel hallhatóvá tétele kiegészítő szolgáltatásnyújtást képez, amely hatással van a szálloda kategóriabesorolására, és különösen a szobák árára, fennáll a haszonszerzési cél, és így a jelen eljárás szempontjából e kérdés nem igényel további vizsgálatot. [37]

d) A felhasználó fogalmáról

114. A kérdést előterjesztő bíróság továbbá arra vár választ, hogy a szállodaüzemeltető „felhasználónak” minősül-e a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében. Az irányelv 8. cikkének (2) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítéshez való felhasználása esetén felmerülő méltányos díjat a felhasználónak kell megfizetnie.

115. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében felhasználónak minősül mindenki, aki a hangfelvételt vezeték nélkül sugározza, vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetíti.

116. Az ír kormány álláspontjával ellentétben abból a körülményből, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése a felhasználó fogalmát használja, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése azonban nem, nem lehet arra következtetni, hogy megszorítóan kell értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését. A két rendelkezés szóhasználata közötti különbség oka ugyanis a következő: az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése olyan kizárólagos jogot biztosít, amelyre a szerző bárkivel szemben hivatkozhat. E rendelkezésben ezért nem kell megjelölni a kötelezettet. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése ellenben nem kizárólagos jogot, hanem csupán méltányos díjazáshoz való jogot biztosít. E rendelkezésben ezért a kötelezettet is meg kell jelölni.

117. Közbenső következtetésként megállapítható, hogy a hangfelvételeket a nyilvánossághoz közvetetten közvetítő szállodaüzemeltető felhasználónak minősül a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében, és így ő az e rendelkezés szerinti méltányos díj fizetésére kötelezett személy.

e) Az egyszeri méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettségről

118. A kérdést előterjesztő bíróság továbbá arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, hogy abban az esetben, ha a rádió- vagy televízióadó már méltányos díjat fizetett a hangfelvétel műsorbeli felhasználásáért, annak a szállodaüzemeltetőnek is méltányos díjat kell-e fizetnie a hangfelvétel használatáért, aki rádió- és televízióműsorokhoz való hozzáférést biztosít a szálloda vendégei számára, és ezáltal közvetetten a nyilvánossághoz közvetíti a műsorokban felhasznált hangfelvételeket.

37 — Utalni szeretnék továbbá a C-135/10. sz. SCF-ügyre vonatkozó főtanácsnoki indítványom 128–135. pontjára, amely pontokban ezzel a jogkérdéssel foglalkozom.

119. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felhasználó egyszeri méltányos díjat fizet a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosztják. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a tagállamok meghatározhatják a feltételeket, amelyek alapján közöttük a díj felosztásra kerül.

120. A rendelkezés szövegéből és rendszeréből az következik, hogy ilyen esetben a szállodaüzemeltetőnek is méltányos díjat kell fizetnie.

121. Az ír kormány álláspontjával ellentétben a „vagy” és az „egyszeri” szavakból ugyanis nem következik az, hogy a szállodaüzemeltetőnek ilyen esetben nem kell díjat fizetnie (az i. pont). Nem meggyőző továbbá sem az ír kormány és a Bizottság azon álláspontja, amely szerint a további díjfizetés nem lenne méltányos (a ii. pont), sem pedig a Bizottság tagállami mérlegelési jogkörre való hivatkozása (a iii. pont). Végezetül önmagában nem indokolja a méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettségtől való eltérést a görög kormány arra való utalása, hogy bizonyos tagállamokban műsorszolgáltatási díjat kell fizetni (a iv. pont).

i) A „vagy” és az „egyszeri” szavak jelentéséről

122. Az ír kormány álláspontja szerint a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében használt „vagy” és „egyszeri” szavakból az következik, hogy a szállodaüzemeltetőnek nem kell díjat fizetnie a hangfelvétel közvetett nyilvánossághoz közvetítéséért abban az esetben, ha a rádió- vagy televízióadó már méltányos díjat fizetett a hangfelvételnek a műsoraiban történő felhasználásáért.

123. Ez nem tűnik meggyőzőnek.

124. Az uniós jogalkotó csupán azt akarta kifejezésre juttatni az „egyszeri” szónak a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének első mondatában történő használatával, hogy nem külön-külön, hanem csak egyszer kell az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók számára díjat fizetni, amelyet fel kell osztani az előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között.

125. Ezt támasztja alá először is a rendelkezés szövege és rendszere, mégpedig különösen a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második mondatával fennálló összefüggés, amely mondat azt szabályozza, hogy miként kell felosztani az egyszeri méltányos díjat az előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között.

126. Másodszor, úgy tűnik számomra, hogy csak ez az értelmezés egyeztethető össze a fent ismertetett megközelítéssel, amely szerint a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti méltányos díjazáshoz való jog egyfajta kényszerengedélyként értelmezendő. E megközelítés alapulvétele esetén minden olyan esetben ellentételezni kell a szomszédos jogokba való beavatkozást, és így minden olyan esetben fennáll a méltányos díjazáshoz való jog, amelyben a hangfelvételt e rendelkezés értelmében használják akár a sugárzás, akár a kapcsolódó nyilvánossághoz közvetítés során.

127. Harmadszor, az ír kormány álláspontja ellen szól a WPPT 15. cikke szerinti nemzetközi jogi előírás is, amelyből következően a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésének hatálya a közvetett közvetítésekre is kiterjed. Közvetett közvetítés esetén főszabály szerint már eleve fennáll a méltányos díjazáshoz való jog azzal szemben, aki a hangfelvételt sugározta vagy közvetlenül közvetítette. Ha ebben az esetben azért nem állna fenn a hangfelvételt közvetetten közvetítő személy kötelezettsége, mert korábban már méltányos díjat fizettek a sugárzásért vagy a közvetlen közvetítésért, akkor a közvetett nyilvánossághoz közvetítés esetén főszabály szerint nem keletkezne díjazáshoz való jog. Ez nem tűnik összeegyeztethetőnek számomra a WPPT 15. cikkében foglalt nemzetközi jogi előírással.

128. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében használt „vagy” és „egyszeri” szavak tehát a jelen ügyhöz hasonló esetben nem zárják ki a szállodaüzemeltető méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettségét.

ii) A további fizetés méltányosságáról

129. Az ír kormány és a Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében nem méltányos a jelen ügyhöz hasonló esetben további díjfizetésre kötelezni a szállodaüzemeltetőt. A hangfelvétel-előállítókat és az előadóművészeket végső soron már megilleti a műsorsugárzó szervezettel szemben fennálló díjigény.

130. Ez a vélemény nem meggyőző.

131. Nem egyeztethető ugyanis össze a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének alapjául szolgáló azon elképzeléssel, amely szerint a díj minden esetben akkor fizetendő, amikor a befogadóközönség újabb része hallhatja a hangfelvételt. A hangfelvétel rádió- és televízióműsorban történő felhasználásáért fizetendő méltányos díj ugyanis csak azt az esetet fedi le, amikor a magánéleti vagy családi körben veszik az adásokat. A szállodák vendégeihez hasonló új hallgatóság számára történő hozzáférhetővé tétel túlmutat ezen a felhasználáson, és az így a közvetett nyilvánossághoz közvetítés formáját öltő további felhasználást valósít meg. E további felhasználás ellenében a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének egyfajta ellentételező jellegű kényszerengedélyként történő értelmezésével összhangban további méltányos díj fizetendő.

132. Másodszor, ez az értelmezés nem tűnik összeegyeztethetőnek számomra a WPPT 15. cikkében foglalt nemzetközi jogi előírásokkal. Miként arra korábban már rámutattam [38], e rendelkezés értelmében a hangfelvétel közvetett nyilvánossághoz közvetítése esetén is méltányos díjat kell fizetni. Számomra e nemzetközi jogi előírással ellentétesnek tűnik az a megközelítés, amely szerint a méltányos díj közvetett közvetítésért való fizetése azért nem méltányos, mert már a közvetlen közvetítésért is méltányos díjat kell fizetni.

133. Harmadszor, úgy tűnik számomra, hogy az ír kormány és a Bizottság megközelítése alkalmasint értékelési ellentmondásokhoz vezethet. E megközelítés szerint a bárok, éttermek vagy diszkók hangfelvételeket lejátszó üzemeltetőinek is méltányos díjat kellene fizetniük ennek ellenében. Ugyanennek az üzemeltetőnek azonban nem kellene díjat fizetni azért, ha egy kizárólag hangfelvételeket játszó rádióműsort közvetít.

iii) A tagállamok mérlegelési jogköréről

134. A Bizottság továbbá úgy véli, hogy a tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek azt illetően, hogy a jelen ügyhöz hasonló esetben a műsorszolgáltató szervezettel szemben fennálló méltányos díjazáshoz való jog mellett a szállodaüzemeltetővel szemben fennálló jogot is biztosítanak-e.

135. Ez az érvelés nem fogadható el.

38 — Lásd a jelen indítvány 127. pontját.

136. Először is meg kell állapítani, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének szövege nem támasztja alá egy efféle mérlegelési jogkör feltételezését. Jóllehet a méltányosság fogalmának csekély szabályozási lefedettségére [39] tekintettel a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek azon kérdés megítélését illetően, hogy milyen díjat tartanak méltányosnak. Az említett rendelkezés azonban nem enged mérlegelést abban a tekintetben, hogy elő *kell-e* írniuk a díjazást. Ellenkezőleg, a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamoknak a hangfelvétel sugárzás és nyilvánossághoz közvetítés céljából való felhasználásának esetére is méltányos díjazást kell előírniuk.

137. Másodszor, alighanem e rendelkezés szövegének legszélső határain mozog az az értelmezés, amely szerint a tagállamoknak elő kell ugyan írniuk a díjazást, de a díjat számszerűen nullára korlátozhatják. Ezen értelmezés ellen szól ráadásul a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének célja is, azaz a hangfelvétel-előállítók és előadóművészek méltányos ellentételezése arra tekintettel, hogy a hangfelvétel közvetett közvetítése további beavatkozást jelent a védelmi jogaikba.

138. Harmadszor, nem tűnik meggyőzőnek számomra a Bizottság azon érve sem, amely szerint a tagállamok uniós jogi mérlegelési jogkörének terjedelme tekintetében a tagállamokat nemzetközi jogi szempontból megillető mérlegelési jogkört is figyelembe kell venni.

139. Mindenekelőtt arra kell rámutatni, hogy a tagállam nem hivatkozhat a nemzetközi jogi szempontból rendelkezésre álló mérlegelési jogkörre akkor, ha uniós jogi szempontból szigorúbb előírások vonatkoznak rá. A Bizottság megközelítése ezért számomra már eleve helytelennek tűnik.

140. Figyelembe kell venni továbbá azt, hogy maga az Unió is szerződő fél a WPPT tekintetében, és így az e szerződésből fakadó nemzetközi jogi kötelezettségek alanya. A jóhiszemű együttműködés elve értelmében a tagállamoknak tartózkodniuk kell minden olyan intézkedéstől, amely azzal az eredménnyel járhat, hogy az Unió nem teljesíti a nemzetközi jogból eredő kötelezettségeit.

141. Az Uniónak be kell tartania a WPPT 15. cikkét, amely a közvetett közvetítések esetére is biztosítja a megfelelő díjazáshoz való jogot. E rendelkezés tekintetében nem hivatkozhat valamely kivételre vagy korlátozásra. A WPPT 15. cikkének (3) bekezdése nem releváns. E rendelkezés értelmében bármely szerződő fél a WIPO főigazgatójánál letétbe helyezett nyilatkozatban kijelentheti, hogy a WPPT 15. cikke (1) bekezdésének megfelelő díjazásra vonatkozó rendelkezéseit csak bizonyos felhasználások tekintetében alkalmazza, illetőleg más módon korlátozza azok alkalmazását, vagy egyáltalán nem alkalmazza azokat a rendelkezéseket. Az Unió mindazonáltal nem helyezett letétbe ilyen nyilatkozatot. A WPPT 16. cikkére sem lehet hivatkozni ebben az összefüggésben. E rendelkezés első bekezdése ugyanis csak azt teszi lehetővé a szerződő felek számára, hogy ugyanolyan jellegű korlátozásokat és kivételeket írjanak elő a szomszédos jogok tekintetében, mint amilyeneket a szerzői joggal kapcsolatban is előírnak. E rendelkezés tehát nem teszi lehetővé a kizárólag a szomszédos jogokra vonatkozó önálló korlátozások és kivételek alkalmazását. E rendelkezés második bekezdése sem szolgálhat önmagában valamely korlátozás vagy kivétel alapjául. Az ugyanis önmagában nem ad lehetőséget valamely korlátozás vagy kivétel alkalmazására, hanem sokkal inkább a szerződő felek mérlegelési jogkörét szűkíti a WPPT-ben előírt kivételek és korlátozások vonatkozásában.

142. Közbenső következtetésként megállapítható, hogy a Bizottság tagállami mérlegelési jogkörre alapított érvelését is el kell utasítani.

39 — Lásd jelen indítvány 78. pontját.

iv) A műsorszolgáltatási díj hatásairól

143. Amennyiben végezetül a görög kormány arra hivatkozik, hogy bizonyos tagállamokban a szállodák által is fizetendő műsorszolgáltatási díjat kell fizetni, ez a hivatkozás önmagában még nem meggyőző. Amennyiben ugyanis ez a díj nem az előadóművészek és hangfelvétel-előállítók méltányos díjazására, hanem más célra, például a közszolgálati rádió és televízió kínálatának finanszírozására szolgál, úgy e díj beszedése nem járhat hátrányos hatással az előadóművészekre és hangfelvétel-előállítókra nézve.

v) Következtetés

144. Úgy kell tehát értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, hogy abban az esetben, ha a rádió- vagy televízióadó a hangfelvétel műsorbeli felhasználásáért már méltányos díjat fizetett, annak a szállodaüzemeltetőnek is méltányos díjat kell fizetnie a hangfelvétel használatáért járó, aki rádió- és televízióműsorokhoz való hozzáférést biztosít a szálloda vendégei számára, és ezáltal közvetetten a nyilvánossághoz közvetíti a műsorokban felhasznált hangfelvételeket.

3. Következtetés

145. Összefoglalásképpen megállapítható, hogy úgy kell értelmezni a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, hogy annak a szállodaüzemeltetőnek, aki a szállodai szobákban televízió- illetve rádiókészülékeket biztosít, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, abban az esetben is méltányos díjat kell fizetnie a műsorokban felhasznált hangfelvétel közvetett nyilvánossághoz közvetítéséért, ha a rádió- és televízióadó a maga részéről már méltányos díjat fizetett a hangfelvétel műsorában történt felhasználásáért.

VIII – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésről

146. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésével arra vár választ, hogy a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy a szállodaüzemeltetőket mentesítsék azon kötelezettség alól, hogy „egyszeri méltányos díjat" fizessenek. Ez azt feltételezi, hogy a hangfelvételek rádió- és televíziókészülékeken keresztül történő közvetett nyilvánossághoz közvetítése az e rendelkezés értelmében vett „magáncélú felhasználásnak" minősül.

A – *A felek lényeges érvei*

147. Az *alapeljárás felperese* úgy véli, hogy a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja a jelen ügyhöz hasonló esetben nem alkalmazható. Miként az a Bíróságnak a SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítélet szerinti ítélkezési gyakorlatából kitűnik, ilyen esetben nem az e rendelkezés értelmében magáncélú felhasználás valósul meg. A szálloda üzleti célból használja fel a hangfelvételt akkor, amikor gazdasági érdekből a nyilvánossághoz közvetíti azt. A szálloda vendégei általi felhasználás vagy a felhasználás helyének magánjellege nem bír jelentőséggel. A 2006/115 irányelv – kivételt előíró rendelkezésként szűken értelmezendő – 10. cikke egyébként is csak a méltányos díjazáshoz való jog korlátozását teszi lehetővé, nem az olyan széles körű kivételt, mint az ír szabályozás. E szabályozás nem elégíti ki továbbá az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése szerinti háromlépcsős vizsgálat feltételeit.

148. Az *ír* és a *görög kormány*, valamint a *Bizottság* álláspontja szerint a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja lehetővé teszi a tagállamok számára az ír szabályozáshoz hasonló kivétel előírását. Az ír és a görög kormány mindenekelőtt arra hivatkozik, hogy a szállodai szobákban elhelyezett rádió- és televíziókészülékek vendégek általi használata magáncélú, hiszen a szállodai szoba

az alapjogilag védett magánélet körébe tartozik. Az ír kormány szerint egyes szobák egyes nézőire kell figyelemmel lenni. A Bíróság SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítélete nem alkalmazható a jelen ügyre. A Bíróság ebben az ítéletben egyébként sem tartotta összeegyeztethetetlennek azt, hogy a szállodai szobák magánjelleggel bírnak, és mégis nyilvánossághoz közvetítés történik. A Bizottság ezzel összefüggésben kifejti, hogy a 2006/115 irányelv nem tartalmazza a magáncélú felhasználás fogalmának meghatározását, ezért a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy bizonyos helyeket a 2006/115 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett magánjellegű helyekként határozzanak meg. Az ír kormány és a Bizottság véleménye szerint továbbá a 2006/115 irányelv 10. cikkének (3) bekezdése szerinti háromlépcsős vizsgálat sem zárja ki a 10. cikk (1) bekezdése a) pontjának alkalmazását.

B – *A jogkérdésről*

149. A 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a tagállamok magáncélú felhasználás esetén korlátozhatják a II. fejezetben foglalt jogokat, amelyek körébe a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti méltányos díjazáshoz való jog is tartozik.

150. E rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az alapján a jelen ügyhöz hasonló esetben nem korlátozható a szállodaüzemeltető arra vonatkozó kötelezettsége, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerint méltányos díjat fizessen a hangfelvételek nyilvánossághoz közvetítéséért.

151. A 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja keretében ugyanis a mindenkori felhasználás értékelésén van a hangsúly. Emellett a mindenkori felhasználás nyilvános vagy magánjellege bír döntő jelentőséggel, nem pedig a felhasználás helyének nyilvános vagy magánjellege. [40]

152. A jelen ügyben a hangfelvételnek a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti méltányos díjazáshoz való jogot keletkeztető felhasználása a szálloda üzemeltetője általi nyilvánossághoz közvetítés formájában megvalósult felhasználás. Ez a felhasználás véleményem szerint azért nem tartozhat a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti kivétel hatálya alá, mert a szállodaüzemeltető általi nyilvánossághoz közvetítés formájában megvalósuló felhasználás nehezen tekinthető egyidejűleg a szállodaüzemeltető általi magáncélú felhasználásnak is. A „magáncélú” és a „nyilvános” fogalmak esetében ugyanis nyilvánvalóan egymás ellentéteiről van szó. [41]

153. Az azonban nem bír jelentőséggel a jelen eljárás szempontjából, hogy magáncélú felhasználásnak minősül-e a szállodai vendégek szobán belüli tevékenysége. A jelen ügyben nem a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdése a) pontjának a vendég általi felhasználásra történő alkalmazásáról, hanem annak a szálloda üzemeltetője általi felhasználásra történő alkalmazásáról van szó. A jelen ügyhöz hasonló esetben ugyanis a hangfelvétel szállodaüzemeltető általi felhasználása nyilvánossághoz közvetítést valósíthat meg, míg a vendég szempontjából ez magáncélú felhasználásnak minősülhet. Véleményem szerint így kell értelmezni a Bíróság által az SAGE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletben kifejtetteket is, amelyekben a Bíróság a szállodai szobák magánjellegére való utalás ellenére a nyilvánossághoz közvetítés megvalósulása mellett foglalt állást. [42]

40 — Lásd Mahr, F. E., „Die öffentliche Wiedergabe von Rundfunksendung im Hotelzimmer”, *Medien und Recht* 2006., 372. és azt követő oldalak, 376. o., aki rámutat arra, hogy nem a közvetítés helye bír döntő jelentőséggel, hanem a felhasználási cselekmény. A hely magánjellege ugyanis az adott esetben az esetleges műszaki jellemzőktől függ.

41 — Ezt az álláspontot képviselik a nemzetközi jog megfelelő fogalompárjai tekintetében is, lásd Ricketson, S., Ginsburg, J., *International Copyright and Neighbouring Rights*, Volume I, Oxford, 2. kiadás 2006., 12.02. pont, mindazonáltal a felülvizsgált Berni Uniós Egyezménnyel összefüggésben.

42 — Hivatkozás a 4. lábjegyzetben, 50–54. pont.

154. A 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdése a) pontjának ilyetén értelmezésével szemben nem lehet arra hivatkozni, hogy ezáltal e rendelkezés elveszíti hatékony érvényesülését. Ellenkezőleg, e rendelkezés megtartja önálló alkalmazási körét, mégpedig különösen azon felhasználások tekintetében, amelyek nem a nyilvánossághoz közvetítésben, hanem valamely más típusú felhasználásban, például a 2006/115 irányelv 7. cikke szerinti rögzítésben állnak.

155. Végezetül el kell utasítani a Bizottság azon feltevését is, amely szerint a magáncélú felhasználás fogalmának a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt jogi meghatározása hiányában a tagállamoknak főszabály szerint lehetőségük van arra, hogy bizonyos helyeket az e rendelkezés értelmében vett magánjellegű helyekként határozzanak meg. A 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti magáncélú felhasználás fogalma először is egy önálló uniós jogi fogalom, amelyet az egész Unió területén egységesen kell értelmezni.[43] A jogi meghatározás irányelvbeli hiányából így nem következhet minden további nélkül az, hogy a tagállamokat mérlegelési jogkör illeti meg a magáncélú felhasználás fogalmának értelmezése tekintetében. Miként azt korábban kifejtettem, a jelen ügyben nincs szó arról, hogy a rendelkezés szabályozási lefedettsége olyan csekély mértékű lenne, hogy a tagállamokat az uniós jogi keretek kitöltése során széles mérlegelési jogkör illetné meg. Ellenkezőleg, a magáncélú felhasználás fogalma éppoly egyértelműen körvonalazható, mint a közvetítés nyilvánosságának fogalma, mivel a magán és a nyilvános fogalma egymást kölcsönösen kizárja.

156. Végeredményként megállapítható, hogy úgy kell értelmezni a 2006/115 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy a hangfelvételek szállodaüzemeltető általi nyilvánossághoz közvetítése esetén e rendelkezés alapján nem zárható ki a szállodaüzemeltető méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettsége, mert ebben az esetben a szállodaüzemeltető nem magáncélú felhasználást valósít meg.

IX – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésről

157. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésével arra vár választ, hogy az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban (a televízió- és a rádiókészüléken kívül) egyéb berendezést bocsát rendelkezésre olyan analóg vagy digitális hangfelvételekkel, amelyek e berendezésen lejátszhatók, a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében „felhasználónak” minősül-e, aki „nyilvánossághoz közvetíti” a hangfelvételeket.

A – *A felek lényeges érvei*

158. Az *alapeljárás felperese* úgy véli, hogy erre a kérdésre igenlő választ kell adni. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a szállodaüzemeltető ilyen esetben a szálloda vendégeihez mint nyilvánossághoz közvetít, akik máskülönben nem fértek volna hozzá e hangfelvételekhez. Ilyen esetben nem a közvetítést lehetővé tevő fizikai eszközök rendelkezésre bocsátásáról van szó, ami a 2001/29 irányelv (27) preambulumbekezdése szerint nem minősül közvetítésnek.

159. Az *ír* és a *görög kormány*, valamint a *Bizottság* álláspontja szerint erre a kérdésre nemleges választ kell adni. A görög kormány az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés vonatkozásában kifejtett álláspontjára utal. Az ír kormány és a Bizottság szerint nem valósít meg nyilvánossághoz közvetítést az, ha a szállodaüzemeltető lejátszóberendezéseket és hangfelvételeket bocsát a vendégek rendelkezésére, és a szállodaüzemeltető így a 2006/155 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alapján díjfizetésre köteles felhasználónak sem minősül.

43 — Lásd a jelen indítvány 78. és azt követő pontjait.

B – *A jogkérdésről*

160. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésével arra vár választ, hogy az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban lejátszóberendezést bocsát a vendégek rendelkezésére analóg vagy digitális hangfelvételekkel, köteles-e a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alapján méltányos díjat fizetni. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében megállapította, hogy az eljárás nem érinti az interaktív vagy igény szerinti (*on demand*) adásokat. Ebben az összefüggésben is az bír jelentőséggel, hogy a szállodaüzemeltető nyilvánossághoz közvetítés céljára használja-e a hangfelvételeket. A következőkben elsőként a közvetítés fogalmával foglalkozom majd (1. pont), mielőtt rátérnék a közvetítés nyilvánosságának fogalmára (2. pont).

1. A közvetítés fogalmáról

161. Miként azt már a fentiekben kifejtettem [44], akkor beszélhetünk a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti közvetítésről, ha a hangfelvételen rögzített hangokat, illetve azok megjelenítéseit, a sugárzás kivételével, bármilyen eszközzel közvetlenül vagy közvetve átviszik, miközben ez a hangfelvételen rögzített hangoknak, illetve azok megjelenítéseinek a hallhatóvá tételét is magában foglalja. Így tehát nem az bír jelentőséggel, hogy a hangfelvételen rögzített hangokat hallhatóvá teszik. [45]

162. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett közvetítés e feltételei véleményem szerint tehát fennállnak a jelen ügyhöz hasonló olyan esetben, amelyben a szállodaüzemeltető a szálloda vendégeinek rendelkezésére bocsátja mind a lejátszóberendezéseket, mind pedig a hozzájuk tartozó hangfelvételeket.

163. A Bizottság ezzel összefüggésben kifejti, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmát főszabály szerint nem lehet tágabban értelmezni a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalmánál. Figyelemmel kell lenni arra, hogy az uniós jogalkotó a hangfelvétel-előállítókat és előadóművészeket megillető szomszédos jogokhoz képest a védelem magasabb szintjét kívánta biztosítani a szerzői jogoknak, és ezért összeegyeztethetetlen a rendszerrel az, ha a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alapján a szerzőket a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint megillető jogoknál szélesebb körű jogokat biztosítunk a hangfelvétel-előállítók és az előadóművészek számára. Ezért figyelemmel kell lenni a 2001/29 irányelv (23) és (27) preambulumbekezdésére.

164. A 2001/29 irányelv (27) preambulumbekezdésével mindazonáltal nem ellentétes a közvetítés megtörténtének feltételezése a jelen ügyhöz hasonló esetben. Azt ugyanis úgy kell értelmezni, hogy még nem valósítják meg a nyilvánossághoz közvetítést azok a személyek, akik lejátszóberendezéseket bocsátanak rendelkezésre anélkül, hogy ellenőrizhetnék a szerzői jogilag védett művekhez való hozzáférést. Ez az eset áll fenn például akkor, ha televízió- vagy rádiókészülékeket adnak el vagy adnak bérbe, vagy ha valamely internetszolgáltató csupán internet-hozzáférést biztosít. A jelen ügyhöz hasonló esetben a szálloda üzemeltetője mindazonáltal nem szorítkozott a berendezések puszta rendelkezésre bocsátására. Ellenkezőleg, hangfelvételeket is bocsátott célzottan a vendégek rendelkezésére, ezáltal közvetlen hozzáférést biztosítva számukra a hangfelvételen tárolt hangokhoz.

44 — Lásd a jelen indítvány 85–89. pontját.

45 — Lásd a jelen indítvány 89. pontját.

165. Végeredményben megállapítható, hogy mind a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése, mind pedig a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében fennáll a nyilvánossághoz közvetítés esete akkor, ha a szállodaüzemeltető nem csupán a lejátszóberendezéseket, hanem a megfelelő hangfelvételeket is a vendégek rendelkezésére bocsátja, amelyek segítségével hozzáférhetővé válnak a hangfelvételben megtestesülő, szerzői jogilag védett művek, és hallhatóvá válik a hangfelvétel.

2. A nyilvánosság fogalmáról

166. Miként azt már a fentiekben kifejtettem [46], főszabály szerint egyezően kell értelmezni a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében foglalt nyilvánosság fogalmát, és így alkalmazhatók a Bíróság által a SGAE kontra Rafael Hoteles ügyben hozott ítéletben kidolgozott kritériumok.

167. A lejátszóberendezések és az analóg vagy digitális hangfelvételek rendelkezésre bocsátása esetén is új közönség számára hozzák nyilvánosságra a hangfelvételeket, és ez – mivel a vendégek gyorsan váltják egymást – halmozódó hatással járhat, és a művek rendelkezésre bocsátása figyelemre méltó jelentőségre tehet szert.

168. A tényállás egyébként összehasonlítható az említett ítélet alapjául szolgáló tényállással, mert az a szállodaüzemeltető, aki magatartása következményeinek teljes tudatában, közvetítőként jár el vendégei irányában a védelem alatt álló művek hozzáférhetővé tételével, mindezt azzal a céllal teszi, hogy szélesebb hallgatóságot szólítson meg. Ezenfelül a jelen ügyben is kiegészítő szolgáltatásnyújtást képez a művekhez való hozzáférés biztosítása, amelynek célja bizonyos értelemben véve az abból való haszonszerzés, és így hatással lehet a szobák árára.

169. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés feltételezésével szembeni érvként a 2001/29 irányelv (23) preambulumbekezdésére sem lehet hivatkozni.

170. E preambulumbekezdés először is csupán annak rögzítésére szolgál, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalma nem öleli fel a művek közvetlen előadását és bemutatását. [47] A jelen ügyben nincs szó a mű közvetlen előadásáról vagy bemutatásáról.

171. Másodszor, ez az elképzelés egyébként sem alkalmazható minden további nélkül a hangfelvétel 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti közvetítésére. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti közvetítés fogalmát ugyanis e rendelkezés sajátos összefüggéseire, és így a WPPT 2. cikkének g) pontjával összefüggésben értelmezett 15. cikkére tekintettel kell értelmezni. Ennek értelmében akkor valósul meg a hangfelvételek közvetítése, ha a nyilvánosság számára hallhatóvá teszik a hangfelvételen rögzített hangokat. Ezzel a fogalommeghatározással a WPPT szerződő felei azt kívánták egyértelművé tenni, hogy akkor is fennáll a WPPT 15. cikke szerinti nyilvánossághoz közvetítés, ha a hangfelvétel közvetítése a közvetítés helyszínén jelen lévő közönség előtt zajlik. [48]

172. A 2001/29 irányelv (23) preambulumbekezdésének a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalma szempontjából betöltött jelentőségének részletesebb vizsgálata tekintetében utalok a C-135/10. sz. SCF-ügyben ismertetett indítványom 90-109., valamint 114-125. pontjára.

173. A jelen ügyhöz hasonló esetben tehát a közvetítés a nyilvánossághoz is történik.

46 — Lásd a jelen indítvány 94–110. pontját.

47 — Lásd az EK-Szerződés 251. cikke (2) bekezdésének második albekezdése alapján a Tanácsnak az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadására vonatkozó közös álláspontjáról az Európai Parlamentnek szóló bizottsági közleményt, SEC/2000/1734 végleges.

48 — Lewinsky, S., *International Copyright and Policy*, Oxford University Press 2008., 481. o.

3. A felhasználó fogalmáról

174. Miként azt már a fentiekben kifejtettem [49], a hangfelvételt a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében a nyilvánossághoz közvetítő valamennyi személy az e rendelkezés értelmében vett felhasználónak tekintendő.

4. Következtetés

175. Végeredményben megállapítható tehát, hogy az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban lejátszóberendezést bocsát a vendégek rendelkezésére analóg vagy digitális hangfelvételekkel, ezeket a hangfelvételeket a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítésre használja, és ezért a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alapján méltányos díjat köteles fizetni.

X – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésről

176. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésével arra vár választ, hogy amennyiben a negyedik kérdésre a válasz igenlő, a 2006/115 irányelv 10. cikke lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy a szállodaüzemeltetőket a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „magáncélú felhasználás” miatt mentesítsék azon kötelezettség alól, hogy „egyszeri méltányos díjat” fizessenek.

A – *A felek lényeges érvei*

177. Az *alapeljárás felperese* úgy véli, hogy erre a kérdésre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdéssel összefüggésben kifejtett indokok alapján nemleges választ kell adni. Az *ír* és a *görög kormány* szerint erre a kérdésre igenlő választ kell adni. Az ír kormány kifejti, hogy a jelen ügyhöz hasonló esetben magáncélú felhasználásról van szó. A görög kormány a harmadik kérdéssel kapcsolatban felhozott érvekre hivatkozik. A *Bizottság* álláspontja szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésre adandó válaszra tekintettel nem szükséges megvizsgálni az utolsó kérdést.

B – *A jogkérdésről*

178. A válasz az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésre nemleges. A harmadik kérdés kapcsán kifejtettekből következően a nyilvánossághoz közvetítés formájában megvalósuló felhasználás esetében nem alkalmazható a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett magáncélú felhasználás miatti korlátozás.

XI – Végkövetkeztetések

179. A fentiekben kifejtettek alapján azt javaslom, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

1. Úgy kell értelmezni a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (kodifikált

49 — Lásd a jelen indítvány 114–117. pontját.

változat), illetve a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, hogy közvetetten nyilvánossághoz közvetíti a műsorokban lejátszott hangfelvételeket az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban televízió- illetve rádiókészülékeket biztosít, amelyekhez sugárzott jelet továbbít.

2. Ilyen esetben a tagállamok a 2006/115 irányelv, illetve a 92/100 irányelv átültetése során akkor is kötelesek biztosítani a szállodaüzemeltetővel szemben fennálló méltányos díjazáshoz való jogot, ha a rádió- vagy televízióadók már méltányos díjat fizetettek a hangfelvétel műsoraikban történő felhasználásáért.

3. Úgy kell értelmezni a 2006/115 irányelv, illetve a 92/100 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, hogy nyilvánossághoz közvetíti a hangfelvételeket az a szállodaüzemeltető, aki a szállodai szobákban a televízió- és a rádiókészüléken kívül egyéb berendezést bocsát rendelkezésre olyan analóg vagy digitális hangfelvételekkel, amelyek e berendezésen lejátszhatók.

4. Úgy kell értelmezni a 2006/115 irányelv, illetve a 92/100 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy nem magáncélú felhasználást végez az a szállodaüzemeltető, aki nyilvánossághoz közvetíti a hangfelvételeket, és akkor sem alkalmazható a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti méltányos díjazáshoz való jog alóli kivétel, ha a vendég a szobájában magánjellegű használatot valósít meg.